

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(Iózssef téherceg-ut.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Érték övre — — 1080 Lei

Félfévre — — — 540 Lei

Negyed évre — — 270 Lei

Havonta — — — 90 Lei

Hirdetések díjazás szerint.

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lei

VASÁRNAP — — — 6 Lei

Bucurestiben 50 banival több.

Mozgalmas napjuk volt ma az aradi munkanélkülieknek.

Gyűlés a Munkásotthonban. — Husztagu küldöttség interveniált ma a városházán a tegnapi letartóztatott Vostinár ügyében. — A munkásvezért és három társát szabadlábra helyezték. — Megszűnik a népkonyha. — Egyorás tüntetésztrájk volt az Astra-gyárban.

(Arad, február 21.) A munkanélküliség kérdésében ma délelőtt gyűlést tartottak az aradi Munkás-Otthonban a munkanélküliek. A gyűlés tartama alatt a teherautókon odaérkezett rendőrök megszállták a Munkás-Otthon környékét a rend biztosítására. Beavatkozásra azonban nem került sor, mert a gyűlés rendben folyt le. A munkanélküliek elhatározták, hogy husztagu deputációt menesztnek Marsieu Iustin dr. prefektushoz, valamint Lutai Cornel dr. interimár-bizottsági elnökhöz, akiknél a tegnapi letartóztatott Vostinár György munkásvezér szabadlábrahelyezése ügyében interveniálnak. A küldöttséget Vasuta Béla vezette, azonban Vostinár ügyében nem volt szükséges intervenció, mert közben megtörtént a szabadlábrahelyezése.

A munkanélküliek küldöttsége a városházán.

A polgármesteri hivatalban Vasuta kijelentette, hogy a város akciója, amelyet a munkanélküliek felszólítására indított, teljesen komolytalan, ami ellen úgy Lutai Cornel dr., mint Velcsov Géza dr. tiltakoztak. Vasuta ezután ama kívánságát fejezte ki, hogy mind a husz delegátus résztvehessen a munkanélküliek ügyében működő bizottság mai ülésén.

— En azt sem bánom, — felelte erre dr. Lutai Cornel — ha az összes munkanélküliek résztvesznek az ülésen, de akkor a nyári színházat vegyük igénybe e célra.

A munkanélküliség problémája az interimár-bizottság előtt.

Délben fél egy órakor megkezdődött az interimár-bizottság ülése, amelyen Velcsov Géza dr. elnökölt. Az ülésen résztvettek: dr. Lázár Agoston alispán, dr. Moga Romul rendőrprefektus, Popescu Péter munkaügyi felügyelő, dr. Grigorovici István interimár-bizottsági tag. A munkásság képviselőjében Vasuta Béla, Sicherman József, Negus János jelent meg. Résztvett az ülésen Covacevici Jenő dr. a népkonyha vezetője is. Popescu Péter munkaügyi felügyelő beszámolt arról, hogy az összeírás szerint 579 munkanélküli családfő van ma Aradon, ezek között rokkantak és szezonmunkások is szerepelnek, úgy, hogy a tényleges munkanélküliek száma 500 és ezeknek 400—500 családtagjuk van. Covacevici dr. elmondotta, hogy a népkonyhán naponta 1200 adagot osztanak ki és eddig a konyha fenntartása 158.800 lejbe került. Negus János előadta, hogy a munkanélküliségen úgy lehetne legjobban segíteni, ha az idegen munkások tartózkodását revízió alá vennék és köteleznék a mestereket, hogy tanítsák be szakmájukra a román állampolgársággal rendelkező munkásokat. Lázár Agoston dr. alispán kifejtette, hogy miniszteri rendelet alapján megcsinálta az idegen munkások revízióját, azonban Moga Romul dr. rendőrprefektus, mikor a napokban visszaérkezett Bucurestiből, rendeletet hozott, amelyben a minisztérium újabb revíziót rendel el. Popescu Péter bejelentette, hogy szintén megcsinálta a revíziót és megállapította, hogy az idegen tisztviselőket száz százalékban

ki lehet utasítani, a szakmunkásokat azonban a legszigorúbb revízió útján is legfeljebb 15 százalékkal lehet csökkenteni.

Lehetetlennek tartja Negus tervének keresztülvitelét, mert nem lehet követelni a mestertől, hogy mást betanítson szakmájára. Moga dr. leszögezi, hogy számtalan esetben felkérte a munkanélkülieket arra, hogy jelentsék be az idegen munkásokat, azonban a felszólításnak nem tettek eleget. Vasuta erre azt válaszolta, hogy a munkások erre nem vállalkozhatnak, különben sem lehet a munkanélküliséget azzal megszüntetni, ha az elbocsátásokkal újabb munkanélkülieket teremtenek. A város által fenntartott népkonyha 1200 adagot ad ki, azonban ennek tíz százaléka sem jut el a tényleges munkanélküliekhez. A legmegfelelőbb az volna, ha az állam, község, vagy megye pénzübeli segílyt utalna ki.

Popescu rágalmazásnak nyilvánítja az ellené emelt vádakat.

A felszólításra Lázár dr. és Grigorovici dr. válaszolnak és kijelentik, hogy pénzt nem adhatnak, különben ez is csak ideiglenes segílyt jelentene. Sichermann elmondotta, hogy a népkonyhánál való jelentkezés megafázó a munkásokra nézve. A munkanélküliek száma nem 500 hanem meghaladja az 1500-at. Azért nem jelentkeznek a munkások a felügyelőszógen, mert bizalmatlanok. Ismét előhizza a multkor említett vádakat, hogy a munkaügyi felügyelő golyót ígért a nála jelentkezőknek és hogy áttette az általuk készített tablókát a szigurancára. Popescu Péter erre kijelentette, hogy a hatósági tekintély megsértését látja Sichermann szavaiban, amiért rágalmazási pert fog indítani a felszólaló ellen.

Vasuta erre előadja, hogy ő maga ugyan nem hallotta a munkaügyi felügyelőnek tulajdonított kijelentést, azonban több tanu van rá, aki hallotta. A munkásság nem elégedhetik meg a népkonyha által nyújtott almizsnóval. Az ál-

Lupas exminiszter nem hajlandó vallani.

A gyógyszerpanama-ügyben alkotmány által előirt bíróságot delegál a parlament.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) Lupas volt egészségügyi miniszter tegnap kihallgatáson jelent meg a vizsgálóbírónál, aki előtt kijelentette, hogy az alkotmány 98-ik szakasza értelmében

csakis az alkotmány által előirt lórum vonatja őt felelősségre és ezért a vizsgálóbíró kérdéseire megtagadja a választ.

A vizsgálóbíró Lupas kijelentését jegyzőkönyvbe foglalta. A gyógyszerkészítés botránya ügyében egyébként folynak a kihallgatások, amelyek hivatva lesznek világosságot deríteni a panamára. Az egészségügyi minisztérium tegnap az összes iratokat átküldte a vizsgálóbíróhoz, aki ezek alapján újabb kihallgatásokat fog eszközölni. Minden valószínűsége

litólag megindult társadalmi akcióra nézve kijelenti, hogy a multban a vállalatok csak csekély mértékben támogatták a munkanélküliek érdekében megindított tevékenységet, majd megemlíti a rendőrség eljárását Vostinár tegnapi letartóztatásával kapcsolatban. Velcsov dr. leszögezi, hogy az nem tartozik a gyűlésre, majd Moga Romul dr. elmondja, hogyha a munkásoknak panaszuk van, adjanak be a rendőrséghez kérvényt. Velcsov dr. kifejti, hogy a munkásságnak nem szabad követelősen fellépni és biztosítani kell a rendet. Ezután Grigorovici dr. kijelenti, hogy már csak három-négy napra van pénz a népkonyha fenntartására és ezért javasolja,

a város szüntesse be a népkonyhát. A bizottság végül elhatározta, hogy a holnapi naptól megszünteti a népkonyha működését.

a fennmaradt 40—50.000 lej pedig a munkaügyi felügyelő rendelkezésére bocsátja, aki a beteg és arra szorult munkanélküliek között osztja széjjel pénzüsegély formájában!

Vostinárt és három társát szabadlábra helyezték.

Legutóbbi számában megírta az Aradi Közlöny, hogy a rendőrség tegnap letartóztatta Vostinár György aradi munkásvezért. A késő esti órákban két újabb letartóztatás történt: a rendőrség őrizetbe vette Kereszties József és Skorka Márton munkásokat. A letartóztatottak száma ma reggel négyre szaporodott, mert őrizetbe vették Kacsó Márton asztalost is, aki Vostinárnak élelmiszert vitt be a fogdába. Ma délelőtt azután valamennyifüket átkísérték az ügyészszégre, ahol

Vostinár bejelentette, hogy a rendőrségen súlyosan bántalmazták.

Kihallgatásuk után Niculescu főügyész, miután nem tartotta szükségesnek további fogvatartásukat, szabadlábra helyezte a négy munkást. Vostinár feldagadt arccal és verési nyomokkal hagyta el az ügyészszéget és egyenesen hatósági orvoshoz ment, hogy káreltetet vétesse fel sérüléseiről.

Vostinár bántalmazásának hírére az Astra-gyár munkásai sztrájkba léptek és kijelentették, hogy addig nem veszik fel a munkát, amíg Vostinárt szabadlábra nem helyezik. A sztrájk szükségtelen volt, mert délben már Vostinár társaival együtt eltávozott az ügyész ségről. Erre a híre az Astra-gyárban a munka délben fél egy órakor ismét megindult.

Egy távirás hiusította meg a spanyol forradalmat

Teljesen újjászervezik a spanyol tüzérséget. Primo de Rivera megrendszabályozza a sajtót. — Gyalogság szállotta meg a tüzérlaktanyákat.

Madridból jelentik: A spanyol tüzérezredek a Ciudad Reali lázadással kapcsolatos forradalmi hangulat miatt Primo de Rivera parancsára teljesen újjászervezik. A reorganizáció célja, hogy

megtisztítsák a tisztikart a forradalmi elemektől, akik csaknem ismét lángbaborították egész Spanyolországot.

Az átszervezést ott kezdték, hogy a tüzérezredek kaszárnyáiba más fegyvernemhez tartozó katonaságot küldtek, akiknek a tüzérek kötelesek voltak a kaszárnyát átadni és onnan kivonulni. Ez természetesen nem ment simán. A segóvial tüzérségi iskola növendékei vonakodtak az iskolát a királyi rendelet értelmében átadni és a gyalogsági tisztek vezetésével álló tüzérlégénység a régi felettesek utasítására meg is tagadták az engedelmességet.

A légénység a tiszteket lefegyverezte és több órán át fogva tartotta.

A tüzérvöendékek később azonban mégis kitörték az épületeket.

Esti jelentések szerint

a Madrid-Pontevedre közötti telefon- és táviró-összeköttetés teljesen megszakadt.

A zavarok minden bizonnyal a megkísérelt vigó újabb keletű lázadással állnak kapcsolatban. Primo de Rivera széles körben óvintézkedéseket léptetett életbe. A madridi helyőrség állandóan készen áll.

Primo de Rivera közölte a sajtóval, hogy a kormány erősen korlátozni fogja a hírszolgálatot

és előre jelzett — valószínűleg forradalmi — eseményekről nem írhatnak.

A mai napon kiderült, hogyan hiusult meg a mostani spanyol forradalom.

Kevésen mulott, hogy nem lángolt fel Gyászszere husz helyen az országban a felkelés tüze. A vészedelemet egy szemfüles és óvatos táviró-tisztviselő háritotta el. Sanchez Guerra, a volt miniszterelnök, a forradalom kiszemelt vezére két napot késett, amit a barcelonai központ még idejekorán megtudott és értesíteni akarták mind a husz várost, ahol ki kellett volna lángolnia a forradalomnak. Természetesen ezt nem táviratozhatták meg nyíltan és husz egyforma, jámbor szöve-

gü táviratot adtak föl a barcelonai postán. A szöveg nem is keltett gyanút, de a husz különböző cím feltűnt a távirásznak és érezte a nagyfonságu dolgok készülődését.

Ujabb fagyhullám vonul végig Európán.

Budapest és Bécs között ismét szünetel a vasuti forgalom. A Balkánon árviz pusztit. Huszonnégy fokos hideg van Belgrádban.

Budapestről jelentik: Uj fagyhullám vonul végig Európán s ez is Oroszországból indult el. Ez azonban nem lehet tartós, mivel Európa északi és déli részein már enyhe az időjárás. Izland szigetén plusz tíz fokot mértek, viszont Olaszországban tavaszi időjárás van. Budapesten mínusz tíz, Bécsben tizenöt, Belgrádban, ahol ezidőszert legnagyobb a fagy, huszonnégy fok hideg van. Salzburgban tizenöt, Grácban tizenhat és Villachban tizennyolc fok hideget mutatott a hőmérő.

Budapestről jelentik: A Budapest—Bécs közötti vonattforgalom az ismét beállott hideg időjárás és az olasz vonalakon való akadályok miatt szünetel.

Bécsből jelentik: A kereskedők kérelemmel fordultak a pénzügyminiszterhez, hogy a fagykatasztrófiák miatti kárikért a miniszter enyhítsen az adómegállapításoknál. A minisz-

Másnap már minisztertanács elé került az ügy, és Primo de Rivera úgy határozott, hogy

19 táviratot továbbítanak, a huszadikat nem és megvárják, hogy ott mi történik.

A választás véletlenül Ciudad Reala esett, amely nem kapott semmiféle jelző táviratot és a katonaság készülődésével lehullt a lepel az egész forradalmi mozgalomról.

ter kijelentette, hogy kedvezően igyekszik elintézni a kérdést.

Berlinből jelentik: A meteorologiai intézet prognózisa szerint kelet felől újabb fagyhullám közeledik. A prognózis szerint a legközelebbi napokban 30—35 fokos szibériai hideggel kell számolni. Skandináviából ezzel szemben szokatlanul enyhe időjárás jelentenek, a Nordcapon ma reggel mindössze mínusz 2 fokot mutatott a hőmérő.

Athénből jelentik: A macedóniai és tráciai áradás óriási arányokat ölt. A Strymon völgyében tizenkét helység vízben úszik. Seros városka több külső városrészt ugyancsak elöntött az áradat, amely eddig mintegy 10.000 hektárt kitevő földet öntött el. Az árviztől körülzárt falvakat repülőgépek látják el élelemmel. Az olvadás még nem indult meg, ha ez bekövetkezik, akkor az árkatasztrófia még borzasztóbb lesz.

Teljes a rend és nyugalom Besszarábiában.

Maniu Gyula miniszterelnök kétórás kihallgatáson informálta a régens-tanácsot a helyzetről.

(Bucuresti, február 21.) Liberális körök állítása szerint a vezérkar jelentést terjesztett a régens tanács elé a besszarábi helyzetről és egy polgári kormánybiztos kinevezését tartotta kívánatosnak.

Maniu Gyula miniszterelnök tegnap két órási kihallgatáson informálta a régens tanácsot

a besszarábi helyzettel kapcsolatban terjesztett riasztó hírekről, kijelentve, hogy ezek a hírek teljesen alaptalanok, mert ebben az országgrészben teljes a rend és a nyugalom. A kormány meg tett minden intézkedést, hogy ez a nyugalom ne is zavartassék meg s ezért nyugtalanságra nincsen semmi ok.

A végzetes gyűrű.

Történelmi aktualitások és rejtelmek a spanyol anyakirályné halála alkalmából.

Az orgona zugott, az érsek megáldotta a szerelmes pár vágyainak beteljesedését, de a dómában összegyűltek ünneplése néma volt és a dóm előtt a hatalmas tömeg sem zibongott. Az emberek féltő szorongása kísérte az ifju párt az oltár elé, aztán egy családott leány keserű sírása és a völgegyv anyjának még keserűbb haragja. Mindez súlyos sejtetéssel telttett a boldog, vigalmas egybekelés helyett borongós ómenekkel árnyékolta be a 18 éves Maria de la Mercedes hercegnő és az alig három évvel idősebb völgegyv, az ifju spanyol király. XII. Alfonz nászát. És, hogy az esküvő után öthónappal a királyné meghalt, az előre megjósolt szomorú végzetet idézték az emberek. Volt a királynak egy gyűrűje, amelyről azt mondták, hogy aki azt kapja, az nagyon gyorsan meghal. Ezt a gyűrűt az esküvő napján fiatal menyasszonyának adta oda. A babona bekövetkezésétől félt egy a nép. 1878 január 23-án volt az egybekelés és júniusban már megbetegedett, 26-án már meghalt a gyűrű tulajdonosa, az ifju királyné.

A nép megkönnyezte a nagyon rövid idő alatt is népszerű királynéját, de a király anyjának, Izabella királynő haragjának talán elégtételt hozott fia — oly korai — gyász.

Az anyakirályné haragja.

Mikor János király meghalt, a spanyol trónon kiskoru leánya, Izabella lett az utódja. Helyette az anya, Mária Krisztina kormányozta az országot a régens tanáccsal addig, míg Izabella nagykoru lett.

Az anyakirályné egymásután változatta kedvenceit. Ezek közt a kegyencek között nőtt fel Izabella. Az érdekharcok korán kifor-

szították, nagykorusítását és ezek az érdekharcok kényszerítették, hogy férjhez menjen Ferdinánd cadizi herceghez, akit nem szeretett. Mindez természetesen óriási hatással volt a fiatal asszony mentalitására. Férjét nem szerette, így hát ő is szeretőket tartott és a szeretőtől függött a kormány helyzete, illetőleg, hogy mikép tudott megegyezni a kegyencsel a kormány feje. Ezek után persze az országban nőtt az elégtelenség — egymást követték a felkelések, amelyeket ideig-óráig elnyomott mindig a katonai hatalom.

Izabella huga, Mária Lujza, férjhez ment az orléáni herceghez, Montpensier Antal Márta Fülöphöz. Izabella kinevezte sógorát hadseregőparancsnokká. És 1869 elején, mikor Narvaez tábornok katonai diktaturája és rendőrkormányának kiméletlen szigora őrizte a királynő trónját, a hadseregőparancsnok, a királynő sógora, az orléáni herceg — összeesküvést szervezett az elégtelenségekkel, a gyarmatokra száműzött legkiválóbb ellenzéki politikusok támogatásával. Az összeesküvők célja volt, Izabellát elűzzék a trónjáról és sógorát ültessék helyébe. Az összeesküvést felfedezték, leplezték, a herceget megfosztották rangjától és száműzték.

Néhány év múlva Izabella kibékült sógorával, de valójában sohasem bocsájtott meg neki. Pedig saját fia, Alfonz beleszeretett a herceg leányába, Mercedesbe, el is akarta venni feleségül, Izabella azonban semmikép se akart beleegyezni a házasságba, bármikép is hivatkozott Alfonz arra, hogy a szíve választotta ki magának unokanővérét. És, hogy Alfonz inkább hallgatott a szívére, mint az anyjára, hogy az anyja akarata ellenére mégis eljegyezte az orléáni herceg leányát, Izabella annyira megharagudott, hogy elhagyta fia palotáját, elhagyta Madridot. Milyen elégtételt

érezhetett, mikor öt hónap múlva Párisban hírül hozták neki menyé halálát?!

A bécsi titél.

Narvaez szigora volt a bázis, amelyen a királynő uralma állott. Gondtalanul pazarolhatta kegyeit új kegyencére, Marforióra. Csak hogy Narvaez hamarosan meghalt, az udvar leghívebb katonája távozott el vele és most rohamosan közeledett a nőuralom bukása. — Patricinio nevű apáca volt az utóbbi időben Marforio mellett Izabella legfőbb tanácsadója. Ami azonban most következett, azt nem hárithatta el sem az apáca ájtatossága, még kevésbé a kegyenc. Az új kormány, Gonzalesz és Murillo kormánya elvesztette a katonaságot. A tábornokok elfogatása és száműzése csak olaj volt a tüzre. Izabella Gonzaleszt felmentette és Madrid parancsnokává kinevezte Conchát. Hogy roskadozó trónját megmentse, III. Napoleontól próbált segítséget kapni; — Biarritzba utazott, hogy a császárral személyesen találkozzék. Miközben pedig odautazott, Madridba visszajöttek az elűzött tábornokok és Serranóval az élén bevonultak a fővárosba. Legyőzték a királyhü csapatokat — Concha átadta a várost és Izabellát trónvesztettnek nyilvánították. Izabella az apácával és Marforióval Párisban tartózkodott a császár udvarában, ahonnan a forradalom ellen tiltakozó manifesztumot bocsájtott ki. De a forradalom gyorsan véget ért, Serrano lett a miniszterelnök, aki a rend megteremtésével új királyt akart választani. 1870 őszére tüzték ki a választást. Napoleon erre rábeszélte Izabellát, hogy mondjon le fia, Alfonz javára. A spanyolok bizonyára el fogják ismerni és nem kerül sor a választásra. Izabella engedett és 1870 június 25-én aláírta a lemondását a trónról — fia javára.

Ezalatt az idő alatt Alfonz Bécsben élt. Ti-

Meghalt Aradon az algyógyi szerelmi dráma egyik szereplője

Egy aradi tanár féltékenységeben agyonlőtte feleségét és súlyosan megsebezte Unger Jenő gyógyszerészt. — A férjet a bíróság felmentette, míg a fiatal gyógyszerész három évi betegeskedés után most meghalt.

(Arad, február 21.) A napokban rövid hírből jelentették az aradi lapok, hogy Unger Jenő gyógyszerész hosszas betegség után kiszenvedett. E halálhíri híre mögött egy megrázó szerelmi tragédia húzódik meg, mely annak idején nemcsak Aradon, hanem az egész országban is nagy szenzációt keltett. A tragédia 1925. szeptemberében történt Algyógy-ürdön. Stanciu Marius az aradi női tanítóképző tanára feleségét, aki meghülés következtében tüdőcsucshurutot szerzett, orvos tanácsra az algyógyi tüdőszanatóriumba vitte. A tanár visszautazott Aradra és néhány hét múlva névtelen levél érkezett számára, amely arra figyelmeztette, hogy felesége szerelmi viszonyt kezdett a fürdő gyógyszerészevel. Stanciu tanár nem szólt senkinek, magához vette revolverét és elutazott Algyógyra.

Késő éjjel érkezett meg. Felesége már aludt a szanatóriumban, de a tanár felköltötte és elküldött a gyógyszerészért. A gyógyszerész megérkezése után a halálsápadt remegő fiatalasszony és a gyógyszerésszel együtt bevonult a fürdőszalon társalgójába. Stanciu tanár nem akart botrányt. Elmondotta, hogy névtelen levelet kapott, amelyből megtudta, hogy viszonyt folytatnak egymással, hajlandó elválni feleségétől, azonban a gyógyszerész adjon írásbeli nyilatkozatot, hogy a válás kimondása után, nőül veszi az asszonyt. Ugy az asszony, mint a fiatal gyógyszerész, tagadták, hogy viszonyuk lett volna, azt azonban mindketten beismerték, hogy szeretik egymást, de a családi béke kedvéért lemondanak egymásról. Ez a kijelentés okaj volt a tüzre. A tanár szinte önkívületi állapotban előrántotta revolverét és hatszor lőtt rá a fiatal párra. Három golyó az asszonyt érte, mellén és karján. Három pedig a közben menekülni akaró gyógyszerész hátába fúródott. Mindketten véresen, eszméletlenül rogytak össze.

A tanár önként jelentkezett a dévai rendőrségen. A két súlyosan sebesültet a kórházba szállították, ahol a fiatal asszony másnap

délben kiszenvedett. Unger Jenő gyógyszerész hónapokig feküdt súlyos betegen. Mind a három golyó nemesebb szerveket sértett, kettő a tüdőt furta keresztül. Három esztendeje elmúlt már annak, hogy a véres féltékenységi tragédia megtörtént. Mégegyszer szenzációvá lobbant fel az ügy, amikor Stanciu tanár a bíróság elé került és felmentették a gyilkosság vádjától és azonnal szabadon bocsátották.

Mironescu külügyminiszter Varsóban.

A külügyminiszter szombaton utazik és két napig marad a lengyel fővárosban.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának távirata.) Mironescu külügyminiszter szombaton Varsóba utazik gróf Sembes lengyel meghatalmazott miniszter, Grigorcea kabinet-igazgató, Pavelescu, Mavrocordat és Filotti kabinetfőnökök kíséretében. Mironescu a moszkvai jegyzőkönyvről fog tárgyalni Zaleszky lengyel külügyminiszterrel. Ezenkívül megbeszélésre kerülnek más problémák is, így az agrárreform végrehajtása

Ma, pénteken 8¹/₂ és holnap, szombaton 8¹/₂ és 11 órakor
BOROSS GEZA társulata
a színházban.

Azután az idő a feledés homályába burkolta a szerelmi drámát, csak most került ismét felszínre a rövid halálhíri nyomán. Unger Jenő több, mint három esztendeig szenvedett, betegeskedett és néhány nappal ezelőtt követte a halálba a tragédia áldozatát, az aradi tanár fiatalon elhunyt feleségét.

folytán kárt szenvedett lengyel állampolgárok kártalanítása is.

Citta Davila már holnap Varsóba utazik, hogy a külügyminiszter fogadtatását előkészítse. Mironescu tegnap táviratot kapott Zaleszkytól, aki szerencsekívánatait fejezte ki a moszkvai jegyzőkönyv aláírása alkalmából. A külügyminiszter csak két napig marad a lengyel fővárosban, ahonnan február 28-án tér vissza Bucarestbe.

Kell-e szubvenció az aradi magyar színháznak?

Egy külön bizottság fogja megállapítani, mennyi támogatásra van szüksége Szendreynek. — „A rádió okozta a színház krízisét.”

(Arad, február 21.) A mai interimár bizottsági ülésen a városi színház kérdésével foglalkoztak. Szendrey Mihály színigazgató ugyanis már régebben kérvényt nyújtott be, 200.000 lej szubvenciót kérve a rossz gazdasági viszonyokra való hivatkozással és rámutatva arra a körülményre, hogy a jó előadások dacára a közönség távolmarad a színháztól. Velcsov Géza dr. bejelenti, hogy éppen ma jelent meg nála egy színészküldöttség, amely bejelentette, hogy a színház oly súlyos helyzetben van, hogy nem tudja fizetni a színészeket. Kéri a várost, adjon segílyt a színháznak, hogy ezzel a szintársulat tagjainak megélhetését biztosítsák. Cosma Demeter dr. kije-

lenti, hogy a magyarészeről elvben szintén a segély mellett van, de először meg kell állapítani, vajon tényleg deficittel dolgozik-e a színház. Ezért ellenőrzést kell gyakorolni a színház számadásai felett, javasolja, hogy a színházi bizottság foglalkozzon először a kérdéssel.

Velcsov: Nem lehet elhuzni az ügyet, mert addig éheznek az emberek.

Lutai dr. kijelenti,

hogy a színház rossz helyzetének főleg a rádió az oka. Ma minden házban rádióznak és azért nem mennek színházba.

A jövőre nézve tényleg állandó ellenőrzést kell gyakorolni a színház pénzügyi helyzetére felett.

— A helyzet rendkívül kényes — mondotta — magyar szintársulatról van szó s könnyen ránk foghatják, hogy nem akarunk a magyar színháznak szubvenciót adni.

A maga részéről azt javasolja, hogy addig, amíg a színház pénzügyi helyzetét nem tisztázzák, ideiglenes segélyt adjanak. Hosszu vita után, amelynek folyamán Botioc Elek dr., Teodorescu Constantin, Cosma dr. és Veliciu Emil dr. szólaltak fel, elhatározták, hogy átteszik a kérvényt a pénzügyigazgatóság mellett működő bizottsághoz, azzal, hogy

ez a speciális bizottság állapítsa meg, szüksége van-e Szendreynek a segélyre és ha igen, mennyi szükséges.

A megállapítás után pedig szavazzon meg a színháznak egy olyan összeget, amelyet megfelelőnek gondol.

Az ülés folyamán Velcsov Géza dr. bejelentette, hogy Szendrey lemondott arról a kéréséről, hogy a színház fűtésének költségeit a város vegye magára.

Byrd kapitány új földet fedezett fel a Déli Sarkon.

A bátor pilóta amerikai zászlót dobott az ujonnan felfedezett területre.

Newyorkból jelentik: Byrd kapitány, a híres ocean és sark-repülő szenzációs fölfedezéséről érkezett ma hír. Eszerint a bátor kutató, aki legutóbb délsarki expedícióra ment, a Déli Sarkon új szárazföldet fedezett fel, mely közvetlenül a Sark közelében a Délsarki tenger és a Graham-föld között fekszik. Byrd kapitány az ujonnan felfedezett föld felett elrepülve az Unio zászlaját dobta le s az Egyesült Államok számára vette birtokba a földdarabot, amelyet egyébként felesége nevével Mary Byrdnek nevezett el.

zenegy éves volt, amikor anyja odaküldte a Teréziánumba, a katonai iskolába. A bécsi udvarnak volt természetesen állandó vendége a kis trónörökös és játszótársa az akkor 9 éves kis főhercegnőnek, Mária Krisztinának. (Károly Ferdinánd osztrák főherceg és Erzsébet — József nádor leányának — gyermeke.) Hat évig volt Alfonz Bécsben, nem törődve azzal, hogy mi történik örökségével odahaza Spanyolországban és azt sem tudta talán, hogy anyja lemondott, ő a legitim király, s az is lehet, ő tudta meg utólag, hogy várják vissza ősei trónjára. Ezt gondtalanul az — iskolájának és „játsszót” — barátjának, Mária Krisztinával. Nagyon összeszoktak, úgy, hogy Mária Krisztinának nagyon fájt, mikor barátjától meg kellett válnia, mert, hogy a barátját hívták a — fővárosába „királyi székhelyére”.

Izabella hiába remélte, hogy a spanyolok rögtön elismerik fiát királyuknak. Lemondása után fél évvel a királyválasztó gyűlés mégis összejött és királlyá választotta — váratlanul Amadeus aostai herceget. A herceg két év múlva leköszönt. A bekövetkezett zűrzavart Marchinez-Campos tábornok szüntette meg. Kikiáltotta Alfonzot királynak. És XII. Alfonz 1874 december 30-ikán bevonult Madridba.

Mária Krisztina érzékenyen bucsuzott barátjától, bár meg volt győződve róla, hogy hamarosan követni fogja ő is, mint a spanyolok királynéja. Szentül hitte, hogy Alfonz elveszi feleségül, mint azt a császári udvar is tervezte. Csak hogy a fiatal király közben találkozzon unokahugával, Mercedessel és az élénk, temperamentumos, nagyon szép francia hercegnő elrejtette vele az osztrák udvar ceremóniáin feltűnt, kevésbé szép főhercegnőt és így történt, hogy Alfonz király meghíusítva a bécsi reményét, anyja s mindenkiéne akarata ellenére elvette feleségül Mercedest. Milven elégtételt érezhetett Mária

Krisztina, mikor öt hónap múlva Wienben hírül hozták neki, hogy Alfonz máris özvegygé lett. Alfonz most mintha valami fátumot akarna kiengesztelni, egy év múlva eljegyezte Mária Krisztinát és november 29-én (1879) nőül vette.

A végzetes gyűrű.

Mercedes gyűrűje elindult végzetes útjára. Alfonz a gyűrűt odaadta egyik hugának, néhány nap múlva eltemették a hercegnőt. A gyűrűt most elhunyt felesége nővérének, volt sógornőjének, Krisztinának ajándékozta s három hónap múlva Krisztina meghalt. Már nem merte senkinek sem adni, természetesen Mária Krisztinának sem, hanem megtartotta magának és viselte is. És alig néhány évi házasság után 1885 november 25-én, pár nappal házassági évfordulója előtt (és pár nappal 28-ik születésnapja előtt) — tüdőgyulladásban meghalt.

Az orvosok megállapították, hogy az özvegy Mária Krisztina gyermeket vár. Az alkotmány értelmében az özvegy régens lett. 1886 május 17-én világra hozta XIII. Alfonzot.

A végzetes gyűrű befejezte útját. Mária Krisztina csak a napokban halt meg ötven évvel férje halála után. Talán a gyűrű nélkül is elvitte volna a tüdőbaj ötven évvel ezelőtt XII. Alfonzot, de a gyűrű babonás hite élt a spanyol nép misztikumot kereső lelki világában.

Ez a miszticizmus ott ült a lelkeken XIII. Alfonz esküvőjekor is, bár XIII. Alfonz nem adott babonás gyűrűt menyasszonyának, Battenberg Enának, de a nászmenetet megzavarta a kocsik elé dobott bomba s csak kis hiba volt, hogy ez nem követelt áldozatot. Ha Mercedes gyűrűje nincs is meg, találó szimbóluma annak a misztikumnak, amely a spanyol udvarban is erősen él. Magister.

Barth Lulu mint bandavezér.

A berlini rendőrség nyilván tévedésből mint egy betörőbanda vezérét keresi a már elhunyt világeszavargót. — Kilenc évig tartott, amíg a körözés Berlinből az aradi szigurancára érkezett.

(Arad, február 21.) Az Aradi Közlöny számolt be egyedül arról, hogy a berlini rendőrség köröző levelet küldött az aradi állambiztonsági hivatalhoz, amelyben Barth Lulu az ismert és aradi származású autogramgyűjtő letartóztatását kéri. Barth Lulu ellen fantasztikus és hihetetlen vádak támasztják a berlini rendőrség. Mint a köröző levél jelzi,

a szelíd, bohémlelkű volt aradi szabó azzal vádolják, hogy egy berlini betörőbanda főnöke volt és letartóztatása elől megszökött.

Aradon nagyon sokan ismerték Barth Lulut. Alacsony testalkatú, beteges ember volt, aki-

nek mentalitása távol állt attól, hogy betörő, vagy bandavezér legyen. Valószínű, hogy vagy névcsere történt, vagy pedig a berlini rendőrségnek kétségtelen tévedése áll fenn, amikor Barth Lulut ilyen súlyos bűnökkel vádolja. A világhírű autogramgyűjtő fölött különben már a legmagasabb ítélőbíró hozott ítéletet és bizonyára felmentette az aradi világgjáró szabót, akinek teste már esztendő óta porladzik a temetőben. Mindenesetre érdekes, hogy a berlini rendőrség 1920-ban adta ki a köröző levelet és csak most, kilenc esztendő múltán érkezett meg az aradi állambiztonsági hivatalhoz.

Beengedik-e Trockijt Németországba?

Törökország csak a szovjet hozzájárulásával adja ki Trockijt. — A német Centrum-párt fél a bolsevista vezér beengedésétől.

Konstantinápolyból jelentik: Trockijnak Németországhoz intézett kérelme letelepedésére vonatkozólag a török politikai körökben nagy szenzáció erejével hatott. A konstantinápolyi szovjet konzulátus ugyanis még hétfőn délután a legkategorikusabban cáfolta meg Trockij ottilétét, amidőn pedig már Trockij egyik emberével elküldte Loebe, német birodalmi gyűlési elnökhöz a táviratát. Konstantinápolyban feszült érdeklődéssel várják a német kormány választását, az azonban már most megállapítható, hogy a végső döntés a szovjet kezében van, mert bizonyos, hogy Törökország a szovjet hozzájárulása nélkül nem enged-

di ki az országból Trockij Leót, akinek egyébként, amióta sikerült eljuttatnia a táviratát Németországba, fokozott figyelemmel és ellenőrzéssel kísérik.

Berlinből jelentik: A szociáldemokraták Trockijnak Németországba való telepedése mellett foglalnak állást. A Centrum azonban Trockij beengedése ellen nyilatkozott. Ezt megokolta azzal, hogy ha Trockijt beengedik, az egyszersmind annyit jelent, hogy Németország a Szovjet belügyeibe avatkozott. Továbbá nem történhetik meg az, hogy a fanatikusok német területen követnek el ellene merényletet.

takintatnak, mint akik nem akarják igénybevenni a kedvezményt és mint lakhely nélküli idegeneket (omisi nomazi) fogják kezelni 50 éves korig.

A nagyfontosságú rendelet azzal végződik, hogy aki ezuttal is makacsodik és nem tesz eleget jelentkezési kötelezettségének, 50 éves korig mindenkit besoroznak és 4 évig katonai szolgálatra benntartatnak.

Elfogták a gyömrőtőfürdői rablógyilkost.

Budapestről jelentik: Foglalkoztunk azzal a borzalmas rablógyilkossággal, amelynek áldozata a gyömrőtőfürdői pályasor: Bakó Gergely volt, kit bakterházában fejszeitésekkel agyonverték. A rendőrség ma letartóztatta Révész Ferenc rovottmáltu osavargót, aki régebben Bakónál lakott, de később összeveszett vele. A gyilkosság estéjén tanúk látták, hogy Révész a bakterház körül ólálkodott és a rákövetkező napon pedig eltűnt. A rendőrség Budapesten elfogta és a mai napon leszállította Gyömrőtőfürdőre. Szembenitni fogják a tanúkkal, akik állítólag látták a gyilkosság estéjén Bakó bakterháza körül settenkedni. Révész azonban állhatatosan tagad. Zsebében egy újságot találtak, amelyben benne volt, hogy ő a gyilkosság gyanúsítottja. Amidőn megkérdezték, miért nem jelentkezett, amikor tudta, hogy keresik, kitérő válaszokat adott.

Irodalom és művészet

* A színház műsora. Péntek: Boross Géza s társulatának vendéjátéka. (Általános bérletszünet.) Szombat délután 4 órakor: Eltörött a hegedűm (operett, félhelyárral.) Este fél 9 órakor: Boross Géza és társulatának vendéjátéka. (Általános bérletszünet, új műsor.) Éjjel 11 órakor: Boross Géza és társulatának vendéjátéka (pikáns előadás, csak felnőtteknek.) Vasárnap délután fél 3 órakor: Hazudik a muzsikaszó (operett, mérsékelt helyárral.) 5 és fél órakor: Nótás kapitány (operett, új betanulással, rendez helyárral.)

* Ma este kacagja agyon magát mindenki a színházban, ma este szórja szét ragyogó humorát Boross Géza. Ma Boross Géza érdekel mindenkit Aradon, mert a nevetetést hozza közénk és ki nem akar nevetni ma ebben a szomorú világban. Boross Géza pedig a humorát átmentette a válságos időkhöz és teljes fényében bontakozik ki ma esti bemutatkozásán. Változatos, pompás a műsora. Egyfelvonásosok, magánszámok, párielenetek, bluetek, konferanzok szerepelnek az ő és Sándor Stefiből, Bánhidy Ilonából, Simándiből és Szentiványiból álló társulat programján, amelyet egyébként naponta változtatnak és szombaton ugy az esti, mint az éjjeli előadáson teljesen új műsorról szolgálnak az aradi közönségnek. Az előadások bérletszünetesek.

* Szombat délután félhelyárral az Eltörött a hegedűm, a fény, a látványosság operettje a műsordarab. Premierszereposztás.

* Vasárnap délután mérsékelt helyárral 2 és fél órakor: Hazudik a muzsikaszó megy, amelyet oly frappáns siker mellett elevenített fel a társulat. Az operettegyüttes minden erőssége részt vesz benne.

* Vasárnap délután 5 és fél órakor: Nótás kapitány szerepel a műsoron teljesen új betanulásban, amely már hosszú idő óta nem ment az aradi színházban. Újjá születve, pompás előadásban kapja a közönség régi kedvencét ismét, a főszerepekben Viola Margit, Kertész Manca, Dancs Ica, Balázs, ifj. Szendrey, Rudas, Győző, Földes és Kun állnak.

* Jövő héten világhírű amerikai jiddis társulat játszik Aradon Anna és Heyman Jakobovitzsal az élen. Hétfőn kezdik meg vendéjátékukat és műsorukban a világirodalom legkiválóbb alkotásait adják. Hétfőn: A világ anyja (zenés játék), kedden: Egy éjszaka szerelme (zenés daljáték), szerdán: Serke kozák (zenés játék) és csütörtökön: Pénz, szerelem és nyomorúság a műsordarabjaik. A jiddis társulat nagyszerű erőkből áll és a legtisztább művészetet szolgáltatja meg.

Ijúság, szerelem, boldogság.

Fanamet premier varázsát hozza a szívekbe Fanamet premier

„KADETTSZERELEM“

A főszerepben: JOAN CRAWFORD, az új Greta Garbo és WILLIAM HAINES.

Csupa szin, hangulat, fiatalok, lelkesség, pajzán jókedv és tiszta szerelem. Az Egyesült Államok katonai Akadémiája 5000 növendékének szereplésével és 500.000 vagyis félmillió statisztával Gyönyörű szép felvételek. Grandiózus filmremekmű!

Jegyek elővételben. Rendes olcsó helyárral! Ma 5, 7 és 9-kor

Erzsébet slágermozgóban.

Május 15-ig mindenki rendezheti katonai helyzetét.

Nagy könnyítések az eddigi rendeletekkel szemben. — A belügy- és hadügyminiszter intézkedése.

(Arad, február 21.) Rendkívül érdekes rendelet érkezett tegnap a belügyminisztértől az aradi államrendőrséghez. A belügyminiszter a hadügyminiszterrel egyetértően rendezni kívánja végleges formában az állampolgársági, illetve a katonakötelezettségi kérdést.

A rendelet, illetve az utasítás a következő:

A hadügyminisztérium 10 év óta minden évben kitűzött egy terminust a tisztázatlan katonai viszonyok rendezésére, illetve a katonai listákból kimaradt egyének ügyének rendezésére. Most egy utolsó végleges terminust tűzött ki a miniszter 1929. május 15-ig, amely időpontig a következő kategóriájú hadkötelesek ügye kerül elintézés alá:

1) Az 1920. és korábbi korosztályhoz tartozók 1898-tól kezdődőleg, akik különböző okokból nem tudták beosztani magukat a megfelelő korosztályukhoz, azonnal tartoznak jelentkezni törvényes okmányokkal (születési és állampolgársági bizonyítvány) a születési helyüknek megfelelő Cerculnál, beírás, besorozás és megfelelő korosztályhoz való elosztás végett.

Azoktól, akiknek nincs születési bizonyítványuk, a kor bizonyítására érvényesnek elfogadnak bármilyen eredeti katonai iratot, amelyből pontosan kitűnik az életkor, felmutathatja a törvényszék ítéletét a polgári törvénykönyv 33. szakasza alapján az életkor megállapítására.

2) A hadkiegészítő parancsnoksághoz behívott ifjak, akiknek születési és állampolgársági bizonyítvánnyal kell igazolni, hogy törvényesen vet-

ték igénybe a 40—922. és 64—923. számú körrendeletek kedvezményét, azaz azok, akik a megfelelő korosztályhoz lettek elosztva, akik törvénytelen aktákat mutattak be, vagy akiknek doszsiéjából hiányoznak ezek az okmányok.

3) A csatolt területek 1920. korosztályánál idősebb ifjak, akik nem rendezték katonai helyzetüket és akik emigrációból tértek haza és távol voltak az országból, amikor optálniuk kellett volna a román állampolgárságot és nem irattak be az állampolgársági listákba, vagy kérték az állampolgárságot és nem kapták meg meg. Ha nem tudják az állampolgársági bizonyítványt bemutatni, bemutathatnak olyan bizonyítványt a primáriától, amelyből kategorikusan kitűnik, hogy állampolgársági kérvényüket már beadták, feltüntetve a beadás időpontját és azt, hogy azóta nem optáltak más állampolgárságot.

4) Az 1921-es és későbbi kontingenshez tartozó ifjak, akik nem jelentkeztek eddig bevonulás végett, tartoznak azonnal jelentkezni a Cerculnál bevonulás és helyzetük rendezése végett.

Az ebbe a kategóriába, azaz az 1921. és esetleg az 1922. kontingenshez tartozó azon ifjaknál, akik törvényes okmányokkal (amelyet katonai hatóság állított ki), nem pedig egyszerű bizonyítványokkal, vagy tanúkkal igazolni tudják, hogy szolgálták már a hadseregben, a leszolgált időt leszámítják és a 2 évi határidőből levonják és csak a fennmaradt időt kell leszolgálni.

A fenti határidő visszavonhatatlanul utolsó és azok, akik nem fognak jelentkezni idejében, egy

A bírói kar anyagi helyzetén javítani akar a kormány.

Elfogadta a kamara a Litvinov-féle jegyzőkönyv ratifikálására vonatkozó javaslatot. — A kamara mai ülése.

(Bucuresti, február 21.) A kamara ma délutáni ülésén Ioanitu államtitkár betérjesztette a csendőrség reorganizálásáról szóló törvényjavaslatot. Iorga bejelenti, hogy husz ezer kötetből álló könyvtárát a bucaresti-i egyetem irodalmi fakultásának adományozza. A képviselők felállva, percekig tapsolják a professzort, akinek Costachescu közoktatásiügyi miniszter mond köszönetet. Mironescu külügyminiszter betérjeszti a Litvinov-féle jegyzőkönyv ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot és kéri a sürgősség kimondását. Ezután a kamara harmadszori olvasásban is elfogadja a kommercializálási javaslatot 174 szavazattal 10 ellenében. Rangu az igazságügyi miniszterhez intéz interpellációt a jasi-i tábla új szekciójának felállítása ügyében. Kéri a bírói szervezeti törvény módosítását. Iovipele kifejti, hogy az új táblai szekciók felállítása nem segít, inkább a járásbírói állásokat szaporítsák. Kéri, hogy új éra nyíljon meg a román igazságszolgáltatásnál, amelyet az vezessen be, hogy a bírakat jól fizessék. Ghermaniu a Litvinov-féle jegyzőkönyv ratifikálására vonatkozó javaslat előadója felolvassa a

törvényjavaslatot és a külügyi bizottság javaslatát. A javaslatához senki sem kíván hozzászólni, ezért az elnök elrendeli a szavazást. A javaslatot a kamara 250 szavazattal egyhangúlag elfogadja. Ezután Junian igazságügyi miniszter válaszul Rangu és Iovipele felhozására. Kijelenti, hogy hivatalba lépése óta egyik legfőbb gondját képezte a bírói kar anyagi helyzetének javítása. A költségvetésben erre a célra 30 millió lej többletet irányoztak elő. (Élénk helyeslés.) Feladatának tekinti a bírói kar presztizsének fokozottabb védelmét. Erdélyben, ahol legnagyobb volt a hiány, szaporította a bírák szűnét. Az ideiglenes bírákat véglegesítette és nem volt másra tekintettel, csak a hivatali rangsorra és a klasszifikációra. A bírói nivó emelése képezi egyik legfőbb gondját. Rangu és Iovipele megvannak elégedve az igazságügyi miniszter válaszával. Ioanitu a bucaresti-i városi tanács feloszlata ügyében interpellál s súlyos visszaélésekkel vádolja Constinescu volt főpolgármestert, aki egy részvénytársasággal súlyosan megkárosította a várost.

Megreformálják a hadbíróóságokat.

„Consiliul de razboi“ helyett „tribunal militar“. — Katonai ügyész csak jogász lehet.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A katonai igazságszolgáltatás modernbb alapokra való fektetését szolgáló törvényjavaslat most készült el a hadügyminisztériumban. Az új javaslat lényeges változásokat szándékszik életbe léptetni. Elsősorban megváltoztatják a bíróság elnevezését, mert „Consiliul de razboi“ helyett „Tribunal militar“ lesz az új neve.

A másik nagyjelentőségű újítás, hogy katonai ügyészek csakis diplomával rendelkező

tiszték, vagy jogi doktorok lehetnek. A bírói tanácsok így alakulnak: két katonai bíró és három csapattiszt. A javaslat a katonai bíraskodásnál is meghonosítja az esküdtzéket. A hadtest parancsnokló tábornokának joga van katonai bírói eljárást indítani. A vizsgálat befejezése után azonban csak a vizsgálóbírónak és a katonai ügyésznek van joga a vádlottnak további sorsáról dönten. A hadtestek mellett működő katonai bíróságok katonai személyek felett csak ezredesi rangig bíraskodhatnak.

APOLLO

Ma, pénteken 5, 7 es 9-kor

URANIA

RettegésEgy urlasszony első ballépése és a legújabb **HETI HIRADO****PARADICSOM**Főszerepben az angol **LYA MARA BETTY BALFOUR**AZ URANIABAN
holnap,
SZOMBATTOL
közkívánatra**CHAPLIN** „RETTEGÉS“
CIRKUSZA NAGY
KETTÓS MŰSOR

Hodzsa Milán bukásának kulisszatitkai.

Benes döntő győzelmet aratott legveszélyesebb riválisa felett. — Hodzsa bizalmas tárgyalásait magyar politikusokkal a bécsi Imperial-szállodában és a Semmeringen cseh detektívek figyelték. — Egy bécsi lap szenzációs leleplezése.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A „Neues Wiener Extrablatt“, amelynek Hans Liebstöckl, a neves bécsi publicista a főszerkesztője, szenzációs leleplezéseket közöl Hodzsa Milán bukásának okairól és egyúttal hivatkozik arra, hogy már két hét előtt jelezte a cseh politika eme várható szenzációs eseményét bizalmas, feltétlenül hiteles információk alapján.

A prágai sajtó, amint ismeretes, Hodzsa Milán lemondását avval indokolta, hogy a szlovák agráriusok vezére egészségügyi okokból kénytelen hosszabb időt Svájcban tölteni. A „Neues Wiener Extrablatt“ szerint azonban Hodzsa bukása egészen más okokra vezethető vissza. A szlovák agráriusok vezére az utolsó esztendőben feleségével együtt több ízben Bécsben járt és az Imperial-szállodában, valamint a Semmeringen is ismételt találkozott

Bethlen István gróf magyar miniszterelnök egyik bizalmasával, akit a nevezett lap csupán nevének kezdőbetűjével, E. urnak nevez.

Hodzsa Milán és a rejtélyes E. ur tárgyalásairól Prágában tudomást szereztek és Benes detektíveket küldött Bécsbe és a Semmeringre Hodzsa megfigyeltetésére. Ezek a detektívek kompromittáló adatokat szereztek Hodzsáról és Benes a jelentéseket nemrégben előterjesztette a minisztertanácson és felhívta Hodzsát a visszavonulásra, ha el akarja kerülni tárgyalásainak bünvádi következményeit. Benes evvel a fenyegetéssel nyíltan a Tuka-ügyre célzott, mivel — mint ismeretes — Tukát is detektívek figyelték a bécsi Meissl & Schadn-szállodában.

Benes bizonyítékainak hatása alatt Hodzsa egészségügyi okokra való hivatkozással benyújtotta lemondását.

A Neues Wiener Extrablatt hangsúlyozza, hogy már két hét előtt beszámolt arról, hogy Hodzsát ismételt bécsi és semmeringi tartózkodása alatt cseh titkosrendőrök figyelték, azonban a bécsi sajtó többi orgánuma nem vettek tudomást a leleplezésről azon egyszerű oknál fogva, hogy a legtöbb bécsi lap ma többé-kevésbé függő helyzetben van a cseh kormánnyal szemben.

Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztősége

WELLS: Világtörténelmi készpénzfizetés mellett 900.— lejért LOBL hírlapirodában kapható

kötelességének tartja a Neues Wiener Extrablatt szenzációs jelentését reprodukálni, mivel az a körülmény, hogy az idézett lap már két hét előtt, tehát Hodzsa távozását megelőzőleg is foglalkozott a szlovák agráriusok bécsi tárgyalásaival, illetőleg cseh detektívek által való megfigyelésével, megerősíteni látszik a cikkben foglalt állításokat.

Mulatság.

— A legragyonzóbb karneváli mulatság lesz az Ujságíróklub szombati álarcosbálja. Csak egy nap választ el az Ujságíróklub szombati álarcos báljától, de az estély változatos, színes programjából, az általánosan megnyilvánuló, rendkívüli érdeklődésből, az előkelő divatszalonokban készülő, gyönyörű jelmezekből következtetve, bizonyosnak látszik, hogy világvárosi, ragyogó karneváli felvonulásban gyönyörködhet majd a bál előkelő közönsége. Tájékozásul a bálrendezésről közli, hogy a közönség kényelmére két bejáratot állít fel és mindegyik bejáratnak külön ruhatára lesz. A főtéri bejáró (Központi Szálloda bejárta) — csakis álarcosok és jelmezesek részére szogál, míg a rendes bejáró (Salacz-ucca), az estélyi ruhás bál közönség részére van fenntartva. A Salacz-uccai bejárón álarcosok és jelmezesek nem mehetnek be. Miután nem klubtagok csakis előzetes bejelentés alapján, klubtagok kíséretében jelenhetnek meg az estélyen, feltétlenül kívánatos, hogy előzőleg jelentkezzenek az ajánló klubtaggal a klubirodában, ahol megváltják jegyeiket. Személyjegy 100 lej, családjegy (három személy) 250 lej. Estélyi ruha, szmoking, frakk, vagy jelmez kötelező. Álarc viselése nem kötelező és a vendégek inkognitójának megőrzésére az álarc éjjel után is fenntartható.

Bonyodalom egy rendelet körül

A váltóúrlapokat bélyeggel is el lehet látni. — A vonatkozó rendelet sem a bankokhoz, sem a pénzügyigazgatósághoz nem érkezett eddig.

(Arad, február 21.) Az új bélyegtörvénnyel kapcsolatosan egy új rendelet okostanában zavart Aradon. A zavar oka az, hogy a szóbanforgó rendelet nem érkezett meg mindazokra a helyekre, amelyeket illet, aminek következtében annak gyakorlati alkalmazása nehézségekbe ütközik és végeredményben a közönség károsul miatta.

Arról van ugyanis szó, hogy a napokban az aradi monopóliumigazgatóságra rendelet érkezett, amely szerint

a váltókat, mivel megfelelő címletű úrlapok nincsenek forgalomban, bélyeggel lehet ellátni,

hogy megfeleljenek a rajtuk szereplő összeg három ezrelékének, ahogy azt a bélyegtörvény legújabbán előírja. A bélyeg a kibocsátó aláírásának helyére kell felragasztani a rendelet szerint és azt a kibocsátó nevével átírja. Eddig rendben is lett volna a dolog. A trafikosok közölték az új rendelet tartalmát a közönséggel és többen vettek ilyen bélyeggek ellátott váltót. Amikor azonban be akarták azt nyújtani,

egyes aradi pénztintézetek nem fogadták azt el, mivel nekik erről az új rendelkezésről még nem volt tudomásuk,

illetve azt nem kapták meg.

Az egyik aradi bank az ilyen váltókkal rendelkező feleket elküldte az adóhivatalba, hogy ott azt lebélyegezzék, de az adóhivatal ezt megtagadta, mivel szintén nincs tudomása az új rendeletről, amely ezt is magában foglalja.

Miundekek miatt a legnagyobb bonyodalom van a váltóúrlapok körül Aradon, amely eltart még ki tudja meddig, de addig legalább is, amíg a rendelet kibocsátóinak eszébe nem jut minden olyan helyre elküldeni azt, ahol arra szükség van,

H I R E K.

— **Időprognózis.** Tulnyomóan derült és főleg éjjel hideg idő várható.

— **Minisztertanács.** Bucurestiből jelentik: Ma este minisztertanács lesz, amelyen fontos kérdések kerülnek megvitatásra. A minisztertanács előtt Maniu, Juniu és Popovici értekezletet tartanak a metilalkohol gyártásáról szóló törvényjavaslat ügyében.

— **Popovici miniszter beszámol a kamarának a kölcsön sikeréről.** Bucurestiből jelentik: Popovici Mihály pénzügyminiszter ma délután a kamarában fontos kijelentéseket tesz a kölcsönjegyzésről és a külföldön ezzel kapcsolatban Románia iránt megnyilvánuló rokonszenvről.

— **A marosvásárhelyi cukorgyár igazgatói tovább is vizsgálati fogságban maradnak.** Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi ítélőtábla vádtanácsa ma este tíz órakor hirdette ki határozatát a cukorgyári letartóztatások ellen beadott felebbezések ügyében. A tábla Ionescu asszonyt és Stelescu cukorgyári titkárt szabadlábra helyezte. Keleti Péter, Kramer igazgatók és Stamate pénzügyminiszteriumi vezérfelügyelő vizsgálati fogságát pedig 30 nappal meghosszabbította.

— **Ötszáz munkást bocsájtott el egy szabadkai gyár.** Szabadkáról jelentik: A mai napon a Ferrum vagongyár ötszáz munkást bocsájtott el arra való hivatkozással, hogy az állam egy feléve benyújtott számláját, amely 4 és fél millió dinárt tesz ki, adminisztrációs okok miatt a mai napig nem rendezte. Ez a hatalmas késedelem miatt a gyár kénytelen volt összes munkásait elbocsájtani.

— **Hadihajót épít a német kormány.** Berlinből jelentik: A német kormány 10.000 tonnás cirkáló építését határozta el. Ez a hír angol politikai körökben nagy izgalmat keltett és az angol alsóház is foglalkozott már az ügygyel. Valószínűleg az angol diplomácia hivatalosan is felvilágosítást fog kérni a német fegyverkezés minden egyes részletéről.

— **Nem hívják vissza a berlini pápai nunciust.** Rómából jelentik: A Vatikán hivatalos lapja megcáfolja Pecelli berlini nunciustnak a Quirinalhoz való visszahívását.

— **Amanullah új háborúra készül.** Londonból jelentik: Amanullah lázasan készülődik az új háborúra. Nagyszámu repülőgépek, teherautói számára hatezer gallon benzint vásárolt. A nagy hadikészülődését azonban erősen akadályozza, hogy csapatai között éhínség pusztít és valósággal megtizedelte a királyhű katonákat.

— **Csak a belügyminisztérium hosszabbíthatja meg az idegenek tartózkodási engedélyét.** Az országban tartózkodó idegenek szempontjából nagyjelentőségű rendeletet adott ki a belügyminiszter, amellyel a szigorú rancavezérfelügyelőség hatáskörét ismét megszűri. Az új rendelet értelmében a vezérfelügyelőség nem hosszabbíthatja meg többé a látogatás céljából az országban tartózkodó külföldi állampolgárok tartózkodási engedélyét, hanem a kérvényeket a belügyminisztériumba kell továbbítani, hol a Joanitescu államtitkár elnöke alatt működő bizottság dönt az engedély megadása felől. Ez a bizottság hetenkint egyszer, szerdán ül. Ez a meghosszabbításra vonatkozó kérvényt két héttel a tartózkodási engedély lejártá előtt kell az illetékes szigorú rancavezérfelügyelőségben benyújtani, amely a kérvényeket a belügyminisztériumba tartozik fektetni. A külföldi szakmunkások tartózkodási engedélyét ezentúl is a munkaügyi minisztérium kebelében működő bizottság fogja elintézni.

— **MacDonald állapota válságosra fordult.** Londonból jelentik: Ramsay MacDonald egészségi állapotában kedvezőtlen fordulat állt be. A volt miniszterelnök erőbeli összehasonlása olyan lépésekkel halad előre, hogy a munkáspárt már erősen foglalkozik az utód személyének megállapításával.

— **Megadóztatják Németországban az inflációs nyereségeket.** Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés ma elfogadta a szociáldemokratáknak az inflációs nyereségek megadóztatására vonatkozó javaslatát.

— **No győztörjük gyermekeinket csukamájolissal!** A miunk helyette poralaku, csokoládézú Jemaltot.

Rohan Károly herceg menyasszonyának öngyilkossága.

C. bankár feleségének eltussolt szerelmi drámája. A múlt héten csendben eltemették az öngyilkos fiatalasszonyt.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Az elmúlt héten a legnagyobb titokban temették el a gyászoló rokonok C. Ditta asszonyt, egy neves bankár feleségét, akinek elhunytáról egyetlen gyászjelentés sem látott napvilágot a bécsi lapokban.

C. Ditta asszony, egy előkelő bécsi gyáros leánya, az osztrák főváros ünnepeit szépséggel köze tartozott. A csodaszép és dúsgazdag leány néhány év előtt férjhez ment C. bankárhoz, akivel Olaszországba költözött. A fiatal pár eleinte boldog házasságot élt és az első év elmúltával a fiatalasszony fiúgyermekkel ajándékozta meg férjét. A házastársak között azonban csakhamar beállott az elhidegülés és egy szép napon Ditta asszony elhagyta férjét és visszatért szüleihez Bécsbe. Férje ismételen érte utazott, azonban az asszony hajthatatlan maradt és kijelentette, hogy nem tér vissza hozzá.

— **Filotti Zamfir Besszarábiába helyezték át.** Ma a belügyminiszter táviratilag értesítette az aradi hatóságokat, hogy Filotti Zamfir volt aradi rendőrprefektust Besszarábiába, Kisenevbe helyezte, ahol az ottani sziguranca élén fog állani.

— **Stengl Andor halála.** Ma reggel 6 órakor, Arad életének egy közismert alakja távozott el az élők sorából: meghalt Stengl Andor, volt műszaki főtanácsos és aradkerületi ipari főfelügyelő. A régebbi időkben Stengl Andor neve gyakran szerepelt a nyilvánosság előtt. Hosszu esztendőken keresztül tevékenyen vezette az aradi iparfelügyelőség ügyeit, mint iparfelügyelő. Emlékezetes még, hogy az 1905-ös vasutassztrájk alkalmából, mozdonyvezető hiányában, ő, mint mérnök, vezette az Arad-Brassó-vonalon az első, ismét közlekedő vonatot. Híres volt a műtárgyak iránti szakmeretéről. Ő maga is szenvedélyesen gyűjtötte az értékes szövegeket, képeket és porcellántárgyakat, s sikerült is nagyértékű gyűjteményt egybehozni, amelyből azonban néhány évvel ezelőtt megvált. Közel egy esztendeje betegeskedett. Asztmában szenvedett, amely hat hete ágyank döntötte és ma reggel, 66 éves korában, végzett vele. Széles körben nagy részvétet keltett halálát özvegy Guttmann Samuné, Alstädter Mórné és Stengl József, a testvérei, de ezenkívül kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. Temetése holnap délután fél 3 órakor lesz a v. Rákóczi-ucca 39. számú ház alól.

— **Tűz a schönbrunni kastélyban.** Bécsből jelentik: A schönbrunni kastély keleti szárnyában ma reggel szobatisz keletkezett. Több értékes bútor a tűz martaléka lett.

— **Albrecht főherceg nőül.** Berlinből jelentik: Komolynak tetsző hír szerint Albrecht főherceg a köznapokban Rómába utazik, hogy Viktor Emanuel legfiatalabb leányának, Giovanna Elisabetának kezét megkérje. Ha ez a házasság létrejönne, egész Délkelet-Európa helyzetére nagy befolyással lenne, annál is inkább, mert az orosz és bolgár udvar között szintén házassági tervek szövődnek, amelyeket Mussolini is a leghatározottabban támogat.

— **Somsich Imre gróf a soproni spanyolnátha első áldozata.** Sopronból jelentik: Gróf Somsich Imre, gróf Somsich Antal huszonegy éves fia, influenzában megbetegedett. Az Erzsébet-kórházban ápolják, de dacára a gondos ápolásnak, tegnap este tüdő-, mell- és agyhártyagyulladás következtében, édesanyja karjai között meghalt. Sopronban Somsich gróf a spanyolnátha első áldozata.

— **Magyar-francia futballmérkőzés.** Párisból jelentik: A szövetségi football-bizottság hosszas tanácskozás után úgy döntött, hogy a vasárnapi magyar-francia mérkőzést a columbesi stadionban tartják meg, mivel ez a pálya úgy felszerelésben, mint a tribünök elrendezésében, a legalkalmasabb nagyszámú közönség befogadására. A magyar csapat péntek este érkezik Párisba. Orth, akinek játékában a franciák már egyszer győnyörködtek, nem vesz részt a mérkőzésen. Hír szerint legközelebb Jugoszlávia fog Franciaország ellen játszani.

A tavalyi nyarat Ditta asszony az egyik saizkammerguti fürdőhelyen töltötte, ahol megismerkedett Rohan Károly herceggel, a Kulturbund ismertnevű vezérével. Az ismeretségből rövidesen szerelem lett és Rohan herceg eljegyezte a fiatalasszonyt. Ez az eljegyzést tudatta férjével és megkérte, hogy adja beleegyezését a váláshoz. C. bankár erre Bécsbe utazott és tudatta feleségével, hogy sohasem fog beleegyezni a válásba, mivel még mindig szereti és könyörgött, hogy térjen vissza hozzá. Ditta asszonyt igen elkeserítette az a körülmény, hogy férje nehézségeket gördített a válás elé és Rohan herceggel való esküvője ezért egyre halasztást szenved. Lassan buskomor lett és 10 nap előtt megmérgezte magát. Temetésén szülein kívül megjelent férje, C. bankár és vőlegénye, Rohan herceg, a kiket egyaránt teljesen megtört imádottjuk tragédiája.

— **EGY MAGYAR MÉRNÖK FELFEDEZTE A FILMRÁDIÓT.** Berlinből jelentik: Egy ittlé magyar rádiómérnök: Mihály Dénes, a mai napon szenzációs találmánnyal, a filmrádióval lepte meg a tudományos világot. A fiatal mérnök új találmányával filmolvasást lehet közvetíteni. A technikai elgondolása megegyezik a rádióéval.

— **Berger Vilmos temetése.** Ma délután fél 3 órakor helyezték örök nyugalomra a Strada 29. Decemvrie (Hasszinger-ucca) 1. számú ház alól Berger Vilmost, a kedden reggel szivgyengeségben elhunyt volt balatonboglári szállodatulajdonost. Feleségén, gyermekein: Lakatos Aladárnén, — az időközben külföldről megérkezett — Bársony Andornén, Hirschler Arturnén (Pécs) kívül, a köztisztviselőben álló öregur nagyszámu jóbarátja, ismerőse jelent meg a gyászszertartáson, amelyen Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi mondott emelkedett s az elhunyt érdemeit méltató beszédet. Weisz Sándor főkántor megható gyászadalokat énekelt, majd hatalmas közönség kíséretében megindult a gyászkocsi a zsidó temető felé, ahol örök nyugalomra helyezték Berger Vilmost.

— **A pápa a jövő évben Németországba utazik.** Berlinből jelentik: A speyeri dómgöygyület azon fátadozik hogy 1930-ban, amikor is a speyeri dóm jubilál, a pápa is megjelenjen az ünnepélyen. Beavatott körök véleménye szerint a pápa speyeri látogatása valószínűnek látszik, mivel a speyeri ünnepségre több egyházfőjedelem bejelentette részvételét.

— **Könnyelmű, aki a gyógyszerárban, vagy drogériában egy doboz Panilavin pasztilláról nem gondoskodott Mert ezek tudvalevően tényleg megóvnak köhögéstől, rekedtségtől, katarusoktól és a légzőszervek egyéb megbetegedéseitől amelyek most terjednek el.**

— **Kigyulladt egy francia állomás épülete.** Párisból jelentik: A mai napon kigyulladt az avignoni pályaudvar épülete. A veszedelmet erősítette az a körülmény, hogy épen akkor erős szél tombolt. A tüzet azonban mégis sikerült lokalizálni, a pénzszekrényeknek és jegytömböknek semmi bajuk nem történt.

— **A rablógyilkos gyújtogató kertészszegéd az esküdtszék előtt.** Prágából jelentik: A znaimi esküdtszéken ma kezdtek meg Olrich Filipin kertészszegéd gyilkossági bűnperének tárgyalását. Filipin másfél éve borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolta Till erdőtanácsos feleségét, valamint a cselédjét és 500 koronát ellopott. A gyilkosság elkövetése után felgyújtotta Tillék házát és hazament aludni. A tüzilármára került ismét elő, sőt igyekezett szegédkezni az oltásban. Sokáig bujkált, míg végre hurokra akadt. Vallomásaiban azt adta elő, hogy a gyilkosságra Hauwitz gróf titkára, Vojtech Gusztáv bujtotta fel. A vallomás hírére a titkár felesége meghalt. Znakmban óriási érdek-lődéssel várják az ítéletet.

— Kezét, lábát levágta a vonat. Ma reggel 6 órakor telefonon értesítették a mentőket a vasúti állomásról, hogy a reggeli vonattal egy borzalmasan összeroncolt embert hoztak Aradra. A mentők azonnal megjelentek az állomáson és az életveszélyesen megsérült embert beszállították a kórházba. A szerencsétlenül járt embert a vonat ütötte el és mindkét kezét, lábát levágták a mozdony kerekei. A mentőknek csak annyit sikerült megállapítani, hogy a szerencsétlenül járt parasztembert Butok Nikolájnak hívják, de hogy hova való és milyen körülmények között történt a katasztrófa, azt majd a vizsgálat lesz hivatva megállapítani. Butok Nikoláj sebesülése annyira súlyos, hogy a kezelőorvosok véleménye szerint életbenmaradásához nincsen remény. A szerencsétlenségről jelentést tettek az ügyészségnek.

LOOPING THE LOOP HALALHUROK

premierje holnap,
SZOMBATON.
Jegyelőjegyzések már a mai naptól
az APOLLOBAN.
35, 30, 20 és 10 leles helyárrakkal.

— Szabadlábrahelyezték a 3 évre elítélt szalontai agronomot. Annak idején megírta az Aradi Közlöny, hogy Teodorescu volt szalontai agronomot csalások és sikkasztások miatt a törvényszék három évi fegyházra ítélte. A felebezést ma tárgyalta a váradí ítéletábra és hosszú tanácskozás után megváltoztatta a törvényszék ítéletét és a büntetést négy hónapi fegyházra szállította le. A büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek veszik.

— Lapunk Budapesten állandóan olvasható az Abbázia kávéházban. Oktogon-tér, Andrássy-ut 49

— Nagyváradon felmentették a 60 betöréssel vádolt aradi cigányokat. Lakatos István volt ségai cigánnyal sok dolga volt már az aradi rendőrségnek. Lakatos néhány hónappal ezelőtt eltűnt Aradról és mint kiderült, Bihar megyébe tette át működési helyét. Hettekkel ezelőtt Lakatos több társával előállították a váradí rendőrségre, ahol azzal vádolták őket, hogy négy községben mintegy hatvan betörést követtek el. Lakatos társaival ma állott a törvényszék előtt, ahol azt vallották, hogy az ütlegeles hatása alatt ismerték be a betöréseket. Bizonyítékok hiányában a törvényszék felmentette a vádlottakat.

— Egy város asszonyainak diszvacsorája és táncestélye — férfiak nélkül. Yorkshire egyik városában, Thorneban az asszonyok nagy diszlakomát és táncmulatságot rendeztek a Conservative Association helyiségében, férfit azonban egyetlen egyet sem engedtek maguk közé, még a Conservative Association tagjait sem. A nők nagyon büszkék a mulatság sikerére és elhatározták, hogy a férfimentes estét évről-évre megismétlik. A férfiak nevében viszont kijelentette a Conservative Association elnöke, hogy Thorne férfiai életük egyik legnyugalmasabb estéjét köszönik az egyedül vigadó asszonyoknak.

— Felfedezték az egyiptomi fáraók alkoholtartalma rendeletének hieroglifáit. A párisi „Intransigeant” jelent Alexandriából, hogy Kairó közelében hieroglifákat fedeztek fel, amelyek a Kr. e. 2000-ik évből erednek és arról szólnak, hogy a fáraó alkoholtartalmi rendeletet bocsátott ki. A rendelet ellen azonban az ország orvosi testülete erősen tiltakozott és hangoztatta, hogy a rendeletnek hátrahatása volna Egyiptomra, mert a nép titokban ugysis megszegné a rendeletet. A hieroglifák szerint az orvosok véleménye döntött és a király visszavonta a prohibícióra vonatkozó rendeletét.

— Makulatúra papír, úszó újságpéldányok, csomagolási célra, 5 kilogrammos kötevényben olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadásánál.

Személyesen kell benyújtani a naturalizálás iránti kérvényt.

Meggyorsítják a román állampolgárság elnyerésének munkálatait.

(Az Aradi Közlöny búcuresti-tudósítójának távirata.) Az igazságügyminisztérium hirdetést tett közzé a lapokban, amelyben tudatja, hogy a román állampolgárság elnyerésére vonatkozó kérvények lehetőleg személyesen és közvetlen úton nyújtandók be az országos állampolgársági (naturalizálási) bizottság elnökénél, aki minden délelőtt 11 és 12 óra között az igazságügyminisztériumban, délután pedig 1 és 4 óra között a búcuresti-i Tábla elnökének szobájában fogadja a feleket. A kérvényre 600 leles bélyeget kell tenni és mellékelni kell hozzá a törvény

által előírt okmányokat.

A naturalizálási bizottság elnöke a kérvény benyújtásánál mindenkinek megadja a szükséges felvilágosításokat arról, hogy milyen okmányokra van még esetleg szükség és hogy mikorra várható a döntés. — Tanácsos azoknak is új kérvényt csinálni és a személyes audienciára jelentkezni, akik már régebben kérték az állampolgárságot, de a döntést még nem kapták meg. Az igazságügyminisztériumnak az az intenciója, hogy az állampolgársági kérvényekre a lehető leghamarább megkapják a kérvényezőket a választ.

Még egy kísérlet a népkönyhával.

Az Interimár bizottság tudni akarja, kell-e népkönyha az aradi munkanélkülieknek. — Heves vita a bizottság ma esti ülésén. — Szombattól kezdve csak jeggyel lehet ebédet kapni a népkönyhán.

(Arad, február 21.) Ma délután hat órakor ülést tartott az interimár-bizottság dr. Lutai Cornel elnökletével. A bizottság a munkanélküliek kérdésével foglalkozott és Lutai dr. beszámolt arról, hogy délelőtt deputáció volt nála, amely kijelentette, hogy a város eddig semmitsem tett a munkanélküliek javára. Három követelést terjesztettek elő:

1. A közmunkákat kezdjék meg. 2. A népkönyhát szüntessék meg és elhelyett pénzt és fát osszanak ki. 3. A munkanélküliek delegátusai is résztvehessenek az ülésen, amelyen ezekben a kérdésekben döntenek.

Velcsov Géza dr. beszámolt a délelőtti bizottsági ülésről — amelyről lapunk más helyén emlékezünk meg, — majd Cosma Demeter dr. szólalt fel.

Beszédében kijelentette, hogy tegnap röpiratokat osztogattak a városban. A röpiratok tartalma lázító tendenciájú volt. Ezeknek nyomtatása pénzbe kerül és ha a szindikátusoknak erre van pénzük, akkor inkább osszák ki a munkanélküliek között a nyomtatványokra elköltött összegeket. Ma délelőtt Vostinár György letartóztatása miatt sztrájk volt az Astra-gyárban. Ebből kivüláglik, hogy nem lehet mégsem olyan súlyos a helyzetük, ha sztrájkokat rendeznek a mai viszonyok között. A munkanélküliek nem állhatnak fel követeléseket, hanem meg kell elégedniük azzal, amit adnak nekik, Botioc Elek dr. kifejti, hogy a népkönyhát nem szabad megszüntetni.

— Ismét megindul a csomagforgalom. Jelenleg az Aradi Közlöny, hogy a vasutak szabálytalan közlekedése miatt, a posta-vezérlőigazgatóság az egész országban beszüntette a csomagok felvételét. A posta vezérlőigazgatóságától ma távirati rendelkezés érkezett az aradi postafőnökséghez, hogy holnaptól kezdve ismét megindul a csomagok felvétele. A postafőnökség felkéri azokat a kereskedőket, akik tömegesen adnak fel csomagokat, hogy a feladást négy-öt napig délelőtt eszközöljék, hogy elkerüljék a tulságos torlódást. A magánfeleknek pedig ajánlatos délután feladni a csomagokat.

— Légítámadást elhárító repülőgép. Londonból jelentik: Az angol légügyi minisztérium légítámadást elhárító repülőgéppel kísérletezik, mely tízenkét perc alatt huszezer lábba tud emelkedni, 172 mérföld óránkénti sebességgel. A pilóták villamossággal fűtött ruhát és oxigénbellelegző gépet kapnak a terv szerint.

— Rendőri hírek. Dr. Kugel Ede aradi orvos feljelentést tett a rendőrségen, hogy édesanyja Strada Bucur (Eötvös-uccal) lakásában, távolléte alatt betörők jártak. A rendőrség megindította a nyomozást és megállapította, hogy a betörők felkészítették a lakás ajtaját. Hogy mit vittek el, azt nem lehetett megállapítani, mert a lakás tulajdonosa még ma sem érkezett vissza Aradra. — A Strada Mos Ajun (Széll-uccán) szintén betörés történt. A betörők behatoltak Trunk Fülöp lakásába és nagyértékű ruhaneműt loptak el. A nyomozás megindult és az a gyanu merült fel, hogy az egyik tettes egy Martincsek Dávid nevű ember, akit épen tegnap tartóztatott le a katonai hatóság, mert a hadbírósg egy évi börtönre

ma Grigorovicu István dr. kifejti, hogy rövid idő alatt be fogják bizonyítani, hogy Aradon mindössze száz munkanélküli van. Botioc dr. javasolja, hogy szavazzon meg a város újabb 100.000 lejt a népkönyha fenntartására, majd Grigorovicu dr. kifejti, hogy a munkanélküliek ügyének intézésével megbízott bizottság már határozatot hozott, ami kötelező. Az interimár-bizottság nem változtathatja meg a felhatalommal felruházott bizottság határozatát; kéri tehát azt tudomásul venni. A munkanélküliek megbízottjai különben maguk is kérték a népkönyha megszüntetését, megaláznak deklarálva azt az intézményt.

Hosszu, körülbelül egyórás vita után az interimár-bizottság Lutai dr. javaslatára elhatározta, hogy tudomásul veszi a munkanélküliek kérdésével foglalkozó bizottság határozatát. Még egy kísérletet tesz azonban annak megállapítására, vajon megfelelő-e a valóság-nak a delegátusok ama kijelentése, hogy a munkanélkülieknek nem kell a népkönyha. E célból 50.000 lejt szavaz meg a népkönyha fenntartására, a munkafelügyelőség által felvett 575 munkanélküli pedig jegyet kap a népkönyhán való étkezésre. Szombattól kezdve csak azok kaphatnak a népkönyhán ebédet, akik jeggyel rendelkeznek. A munkanélküliek végleges számának meghatározása után kezdődik a fűszeg kiosztása és ugyancsak akkor határoznak a továbbiak felett.

— A nyomozás tovább folyik. — A mai napon sikerült egy veszedelmes orgazdát letartóztatni. Az utóbbi időben elkövetett betörések ügyében folytatott nyomozás megállapította, hogy a betörők egy Moritz György nevű emberhez viszik a lopott tárgyakat. Az orgazdát ma letartóztatták és megindult ellene az eljárás.

— Bélyeget nyomat, pénzt veret a Vatikán. Rómából jelentik: A független pápai államnak az olasz kormány részéről történt elismerése után, a Szentszék elhatározta, hogy külön bélyeget ad ki és külön pénzt veret. A vatikáni állampolgárságot nem születéssel nyerik meg, hanem csak a Vatikán állandó lakói kaphják és azok is csak akkor, ha az új államban állami funkciót látnak el.

— Feltalálták a kokainpatront. Newyorkból jelentik: Harris amerikai kapitány egy új fajta, kokaintöltésű patront talált fel, amelynek az az előnye, hogy az eltalált egyént igen csekély mértékben sebesíti meg, csupán elbódítja és hosszabb időre harcképtelenné teszi. Ez a találmány nem is új a maga nemében. Évekkel ezelőtt ugyancsak Amerikában szabadalmaztak egy fegyvert, amelyből moriumlővedéket lehetett kilőni, de ez ép komplikáltsága miatt nem terjedt el. Harris kapitány találmánya allghanem népszerűsége fog vergődni, mert igen jól használható fel állatseregletek számára való ritka vadak fogásánál, nemkülönben a rendőrség is nagy hasznát veheti bűnösök üldözésénél.

— A Minorita Kulturházban vasárnap 6 órakor gazdag műsoros előadás lesz a kínai missziók javára vetített képekkel. Beszél Pázsitny Bonaventura dr. és Szilágyi Dózsa. Dűtalan.

Hetvenöt napra elzárásra ítélték egy ferencrendi szerzetest

Gyalog zárandokolt át a curtiei határon Máriaradnára. — Két titott határátlépő felett ítélték a temesvári hadbíróóság.

(Temesvár, február 21.) Érdekes tárgyu határátlépéseket tárgyalt tegnap a temesvári hadbíróóság. Utlevél nélküli határátlépés miatt a hadbíróóság elé állították Oláh Mária 35 éves temesvári asszonyt, aki az utóbbi időben vadházasságban élt Kiss Mihály temesvári iparosral, aki ellen kémkedés és csempészes miatt vádat emelt az ügyészség. Oláh Mária tavaly nyáron, amikor még nem ismerte Kiss Mihályt és Dragicescu sziguranca detektív vadházastársa volt, két ízben utlevél nélkül átlépte Kurticsnál a határt. Az első átlépésről beigazolódást nyert, hogy rendes irat alapján ment át Magyarországra, azonban a másodiknál azt a vádat emelték ellene, hogy nem a határátlépési törvényben meghatározott ponton lépte át a határt, hanem más helyen és nem volt a szükséges irat birtokában. A vád ezt a határátlépését Kiss Mihály kémkedésével és csempészesével hozta összefüggésbe és ilyen értelemben állították Oláh Mária a hadbíróóság elé.

A vádlott előadta, hogy mind a két esetben a kurticsi sziguranctól kapott határátlépési igazolvány alapján lépte át a határt.

Dragicescu detektív bebizonyította, hogy

Oláh Mária abban az időben, amikor Magyarországra ment, vele élt közös háztartásban és nem volt együtt Kiss Mihályal. A második határátlépésről Oláh Mária azt mondta neki, hogy az igazolványt nem a szigurancafőnöktől kapta, hanem egy detektívtől. A tanúkihallgatások után a hadbíróóság Oláh Máriaát felmentette.

A másik határátlépő Radó Sándor ferencrendi szerzetes volt, aki két héttel ezelőtt utlevél nélkül átlépte a határt Kurticsnál, hogy a máriaradnai rendházat felkeresse. Kihallgatásokor előadta, hogy a magyarországi rend ideküldte Romániába, azonban az utlevélét, amely lejárt, nem hosszabbította meg és így gyalog jött át a határon.

Iorgovan katonai ügyész vádbeszédében felhozta, hogy a vádlottnál a megmotazásakor harminc centiméter hosszú magyar nemzeti színű szalagot találtak, amelyet négy évig hordott magánál. Szigorú büntetést kért. Coman Livius védő felhozta, hogy a vádlott csak husz éves és nem is tudta, milyen következményekkel jár a nemzeti színű szalag magánál tartása. Enyhe büntetést kért. A hadbíróóság 75 napi elzárásra ítélte a határátlépő szerzetest.

A Miss Arad-választás feltételei.

Március 3-án ül össze a zsüri az aradi városháza kis tanácstermében. — Riis és mell tartó nélkül 16—25 éves nők jelenthetnek a titkárnak.

(Arad, február 21.) A március 3-i Miss Arad-választásra, noha nyilvánvaló, hogy a pótszépségkirálynő-választásnak semmi gyakorlati jelentősége nincs, lázasan folynak az előkészületek. A rendezőséget, ugylátszik egyáltalán nem alterálja az a tény, hogy Miss Romaniaa Ganescu Mariora személyében már résztvevett a párisi Miss Europa-választáson és így a második Miss Romaniaa nem vehet részt, mint versenyző a galvestoni szépségversenyen, ahol csak az egyes kontinensek szépségkirálynői szerepelnek és ezek közül válsztják meg Miss Universt. Mindez nem érdekli a pótszépségverseny rendezőségét, amely március 3-án megválasztja Miss Aradot, aztán Bucurestiben a második Miss Romaniaát. Miss Arad ugyanis, mint más megyebeli társnői a választás után Bucurestibe megy, ahol a Miss Romaniaa címért versenyzik. A verseny rendezősége ma köriratot bocsátott ki, amelyben ismertette a szépségverseny feltételeit. Eszerint csak 16 évet betöltött és a 25 évet még be nem töltött leányok vehetnek részt a versenyen. A verseny résztvevői csak olyan leányok lehetnek, akik még nem léptek fel színpadon, mint hivatásos színésznők. A Miss Arad választás március 3-án lesz, az aradi városháza kis tanácstermében.

A jelölteknek kötelességük a titkárnál jelentkezni és bemutatni születési bizonyítványukat. Egyszerű ruhában kell megjelenniük a választáson, csipő- és melltartó nélkül, ruzs, arcfesték vagy puder mellőzésevel. A jelölt a beiratkozásnál számot kap és a zsüri előtt már csak mint szám szerepel. A legmagasabb osztályzati jegyet a legszebb leányok kapják. Mindazok, akiket a 7-es számon felül osztályoztak, még egyszer megjelennék a zsüri előtt, társnőikkel egyetemben. A három legszebb versenyzőről a Realitatea fényképfelvételeket készít. A győztes a lap költségén utazik, kísérelőjével együtt Bucurestibe, hogy ott az országos versenyen résztvegyen. A központi-bizottság fenntartja magának a jogot, hogy a legszebben kívül még egy vagy két jelöltet Bucurestibe hívjon.

A körirat közli még, hogy Miss Romaniaa bucuresti-i győzelme után május 1-én Galvestonba utazik, hogy ott résztvegyen a Miss Universe címért folyó küzdelemben. Bucurestiből Havre-ig, kísérelőjével együtt a Realitatea költségén utazik, míg Havretől a galvestoni organizáció fedezi a további költségeket.

A körirat a galvestoni szereplést Metoen nyilvánvaló tévedésben van, mert a második Miss Romaniaa legfeljebb mint néző vehet részt a galvestoni versenyen. A jelöltek szempontjából azonban így sem megvetendő az így. Elvégre kiutazni Galvestonba, világot látni — ingyen: ez sem utolsó dolog a mai súlyos viszonyok között.

Az ügyészség szabadlábra helyezett egy aradi gazdálkodót, akit azzal vádol sógornője, hogy erőszakot követett el rajta.

(Arad, február 21.) Az aradi rendőrség tegnap őrizetbe vette Kovács Sándor 28 éves tanyai gazdálkodót, aki ellen sógora tett feljelentést, mert állítólag Kovács

az elmúlt év májusában erőszakot követett el feleségén.

A rendőrségről ma átkisérték Kovácsot az ügyészségre, Niculescu Miklós főügyész azonban délben szabadlábra helyezte a gazdálkodót, aki ellen az eljárás tovább folyik.

A feljelentés szerint az elmúlt év májusában meglehetősen ittas állapotban tért haza Kovács, akinek felesége akkor nem volt odahaza. A szobában tartózkodott Kovács 18 éves sógornője, Héjas Mária, kit

sógora bevonszolt a szobába és erőszakot követett el a leányon, akinek egyuttal gyámja volt.

A leány augusztusban férjhez ment Pintér László henteshez, aki most feljelentést tett sógora ellen.

A feljelentés után a rendőrség őrizetbe vette Kovácsot és ma délelőtt átkisérte az ügyészségre, ahol azonnal megkezdték kihallgatását. Kovács tagadta, hogy erőszakot alkalmazott volna, azonban elismeri, hogy szerelmi viszonyt folytatott sógornőjével. Azt is tagadta, hogy megbecstelenítette volna a leányt és azt állította, hogy sógornője, aki már nem volt érintetlen, önként lett a szeretője.

Előadta azután, hogy augusztusban férjhezment a leány Pintérhez, de az elköltötte a hozományt — 5 hold földet — és csak most tett feljelentést, mert el akar válni sógornőjétől. Niculescu főügyész az iratok áttanulmányozása után ma délben szabadlábra helyezte Kovácsot, az eljárás azonban tovább folyik ellene.

INGYEN KAPJA

• hó végéig

AZ ARADI KÖZLÖNY-T,

• ha ma megrendeli. •

Az előfizetést csak 1929. március hó 1-től számítjuk.

Rádióműsor.

— Romániai idő. —

Február 22, péntek.

Wien—Grác. 12. Délelőtti zene. 17. Délutáni hangverseny. Lola Zyke hangversenyénekésnő köremüködésével. 18.30. Gitár kamarazene. 21. Grosseszk est: „Der Löwe Alois und anderes durcheinander“ elmeséli Albert Heine, „Hin und zurück“ egy darab, amely előről a végéig és végéről vissza az elejéig is játszható. Esti hangverseny. — Berlin. 17.30. Délutáni hangverseny. 22. Esti hangverseny, Ernst Toch műveiből. — Bern. 17. Délutáni hangverseny. 21. Jaques Offenbach: Martin, der Zaubergeiger daltjátékának előadása. 21.55. Zenekari hangverseny. — Bukarest. 19. Könnyű zene 19.30. Kamarazene. 22. Filharmonikusok hangversenye. 24. A házizenekar hangversenye. — Brünn. 13.15. Mezőgazdasági hírek. 13.30. Déli hangverseny. 20.05. Zenekari hangverseny, műsoron nyitányok Franz Suppé operettjeiből. 20.45. Szórakoztató zene. — Frankfurt am Main. 18.45. Délutáni hangverseny. 21. Zenekari hangverseny. 22. A házizenekar hangversenye. 22.20. Szórakoztató zene, utána éjféli hangverseny. — Leipzig. 17.30. Délutáni hangverseny. 21. Kamarazene. 21.25. Népszerű zenekari hangverseny. 24. Táncczene. — 2 L. O. London 5xx Daventry. 13. Hegedű- és zongorahangverseny. 13.30. Orgonahangverseny. 20.45. Könnyű zenekari hangverseny. 24. Táncczene közvetítése. — Milano. 13.30. Rádió-kvartett. 17.30. Jazzband. 21.30. Szimfonikus hangverseny. — München. 13.55. Déli hangverseny. 17.30. Szórakoztató zene. 20.30. Szimfonikus hangverseny. 22. Hangverseny. — Nápoly. 18. D. Nurdy (szoprán) hangversenye. 22.02. F. Marcheti „Ruy Blas“ c. operájának közvetítése. — Pozsony. 17.25. Délutáni hangverseny. 23.20. Éttermi zene közvetítése. — Prága. 13.30. Déli hangverseny. 17.25. Délutáni hangverseny. 20.95. Fuvószenekar hangversenye. 22.15. Kamarazene. 23.20. Francia éttermi zene közvetítése. 24. Harangszó. — Róma. 14. Rádiótrió. 18.30. Szórakoztató zene. 21.45. Kálmán Imre „Bajadér“ c. operettjének közvetítése. — Stuttgart. 16.15. Délutáni hangverseny. 20.30. Népszerű hangverseny. 22. A házizenekar hangversenye. 22.20. Szórakoztató zene. 23.30. Kávéházi zene közvetítése. — Zágráb. 18.15. Hangversenyközvetítés a Corso kávéházból. 21.35. Esti hangverseny. 23. Könnyű esti zene. — Zürich. 13.35. A házizenekar hangversenye. 17. Délutáni hangverseny. 18.15. Gramofon-táncczene. — Budapest. 10.15. Hangverseny. Közreműködik: Hannover György (hegedű). Tokaji András (gordonka), Polgár Tibor (zongora). 10.30. Hírek. 10.45. A hangverseny folytatása. 13.00. Déli harangszó az egyetemi templomból és időjárásjelentés. 13.05. Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 13.25. Hírek. 13.35. A hangverseny folytatása. 14.00. Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 15.30. Hírek, élelmiszerárak. 17.00. Onkel Hans németnyelvű me sedelutánja. 17.45. Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 18.10. A Turáni Társaság előadása. Tagán Galinidsán felolvasása: „Baskirország.“ 18.40. Az Első Budapesti Giterakör hangversenye. Vezényel: Bundsuch István karnagy. 19.40. Francia nyelvoktatás (dr. Garzó M.) 20.15. Gyorsírási tanfolyam (Szlabej Géza.) 20.50. Palló Imre, a m. kir. Operaház tagjának dal- és nótatestje. Polgár Tibor zongora és Kurina Simi cigányzenekari kísérelőjével. 21.50. A Baumgarten-alapítvány díjainak nyerteséi saját műveikből olvasnak fel. 23.15. Pontos időjelzés, hírek és időjárásjelentés. 23.30. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Vezényel: Berg Ottó karnagy.

MIRJAM a világhírű Chiromantör (kéziósnő) ismét fogad egész nap Hotel „Dacia” földszint 26.

KÖZGAZDASÁG.

A svéd gyufatröszt — az új világhatalom.

A világ gyufagyártásának nyolcvan százaléka a tröszt kezében van. Ivan Kreuger zsenialitása tette döntő hatalommá a svéd konzorciót. — Normányokat buktat a gyufa.

Hogyan fejlődött világhatalommá Románia legujabb hitelezője.

Romániának — mint ismeretes — a svéd gyufatröszt 30 millió dolláros kölcsönt nyújtott és ezzel szemben bérbe kapta az ország gyufamonopóliumát. Nem lesz érdektelen, ha főbb vonásokban ismertetjük a svéd gyufatrösztöt, amely ma valóságos világhatalom, annak keletkezését, fejlődését és jelenlegi pozícióját.

A svéd gyufagyártás, amely valóságos nemzeti ipar, a nyerstermékeket a külföldről hozta be. A nyarfát — bár Svédország Európa egyik legjelentősebb faexportőre — Oroszország, a vegyi anyagokat, amely a gyújtó készítéséhez szükséges, Németország adja és csak a világháború határárlatai kényszerítették arra, hogy ezeket a nyersanyagokat más, belföldi anyagokkal pótolja. És a svéd gyufagyártásnak ez a magaráutaltság, másrészt semlegességének gazdasági téren való teljes kihasználása olyan világpozíciót teremtett, amellyel ma már a gazdasági élet keretein túlnöve.

valóságos politikai hatalommá izmosodott.

1830 táján a stockholmi egyetem Bagge nevű vegyészprofesszora tört először utat a foszforgyufának, később Jönköpíngben keletkeztek az első gyufagyárak, 1850-ben már a jönköpíngi gyufa Hamburgban raktárt tart fen. 1855-ben pedig a párisi világkiállítás nagy szenzációja lett „Allumettes Svedoises” név alatt. 1890-ben a kéziiparról a modern gyáriparra tért át az egyre jelentősebb Jönköpíng gyufaváros, majd erős ipari koncentrációval a Kreuger-család valóságos gyufadinasztiává nő. Tiddholmból egyre nagyobb világhírre jut a „Vulcan” gyufagyár és a produkció évről-évre rohamosan fejlődik. 1896—1900 között az évi termés még csak 20.000 tonna, később már 32—45.000 tonna között tendál, 1922-ben visszaesik 25.000 tonnára, míg azután 1924-től ismét eléri a maximumot: a 45.000 tonnát.

Ma husz gyár, hatezer munkással és alkalmazottal harmincnégymillió svéd korona értékű gyufát állít elő.

A háború előtti rossz gazdasági évek, de főleg a világháború tartama alatti nyersanyag behozatali nehézségek és az újabb találmányok gyakorlati értékesítése újabb, jelentős koncentrációt hoz. Előbb a Jönköpíng és a Vulcan fuzionálnak, majd a Förenade olvaszt magába kisebb gyárakat és amikor a két koncern egyre jelentősebb nyereségét a világpiac teljes meghódítására használja fel.

Ivan Kreuger

a „Förenade” vezérigazgatója egy koncernbe fogja az összes svéd gyufagyárakat. A koncern gyufagyártógépeket maga állít elő, litografiai intézetet létesít, vegyipari gyárakat alapít, erdőségeket, hajóstársaságokat vásárol és a manchesteri közgazdasági elmélet valóságos prototipusa: Ivan Kreuger, a maga szervező és finansiális tehetségével, a svédországi méreteket túlnöve, Londonban, Kinában gyufafaxporttelepeket létesít.

minden államban gyufagyárakat vásárol meg

és amikor 1923-ban amerikai szervezeteit is megalapítván az „International Match Corporation” holdingtársaságot, a „Kreuger och Toll A. B.” alatt életre hívja a most már a világ minden részében hatalommá izmosodott Kontrolltársaságot, amely a gyufagyártáson kezdve, építővállalatokat, várostömböket, bankokat, filmgyárakat vásárol össze és a német márka, a francia frank összeomlásával az amerikai holding óriási tranzakcióval olyan tőkét mozgat meg, amely „Sveddisch American Investment Corporation” cég alatt egyszerre

negyvenötmillió dollárt dob bele a pusztuló európai értékek összevásárlásába.

Minden felett, az utolsó szó, a döntő hatalom a „Kreuger och Toll A. B.”-é, amely ma már

a világ gyufagyártásának nyolcvan százalékát bírja.

szeropé van a svéd vas-, a lengyel káliiparban, városrészei vannak Berlinben, Párisban s mindez Ivan Kreuger zsenialitásából, amelynek egyetlen titka: részvényemisszió.

A tröszt Rockefellerék hatalmas támasza mellett, az amerikai tőke hangzatos igéjével, a svéd gyufa hatalmas konkurrensének: a japán és belga gyújtóiparnak gyárait megszerzi, majoritást nyer a dunai államok „Helios” és „Solo” gyufagyárainál, uralja a délamerikai gyufagyártást, Indiában: Birmában és Bengálban új gyárakat létesít. Az Unio gyufagyárai teljesen a „Matsh Corporation” befolyása alá kerülnek, Németországban „titkos kezek” révén, a gyufagyártás hatvan százaléka a világtröszt birtokába jut és erre az erőre támaszkodva, monopolisztikus üzleti ajánlatot tesz a német kormányynak. Amikor ezt az ajánlatot a német baloldali kormány visszautasítja, a „Zündholzverkaufsgesellschaft” alapításával a teljes német gyufaipar vezetését a tröszt ragadja magához.

Peruban, Bolíviában sikerül a svéd gyufa monopóliumát bevezetni.

A lengyel valutát: a zloty a gyufatröszt támasztja alá, mert a lengyel állam husz évre a trösztnek bérbeadja Lengyelország valamennyi gyufagyárát. 1926-ban, Poincaré első frankmentő kísérlete a gyufatröszt kölcsönajánlatára alapozódott és

Poincaré akkori bukását Blum—Herriotnak a svéd gyufatröszt elleni vehemens támadása idézte elő.

A „Svenská Tändstickstrusten” magyarországi pénzügyi tranzakciója, amely Bud akkori pénzügyminiszter nevéhez fűződik s amellyel a magyarországi földreform finansiális nehézségeit igyekeztek enyhíteni, eléggé ismeretes.

A mai világgazdaság és az Internacionális erejű tőke hű tükörképe a kézigyártástól a világhatalomig eljutott Svenská Tändstickstrusten utja.

Zürichben 3.10 a lej.

Zürichi tőzsdenyitás. (Február hó 21.)
Berlin 123.46, Amsterdam 208.25, Newyork 520, Prága 15.41.50, Budapest 90.68, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.10, Varsó 58.30, Bécs 73.05, London 2523.25, Páris 20.30.75, Milánó 27.25.
Zürichi tőzsdézárlat. (Február hó 21.)

Berlin 123.44, Amsterdam 208.25, Newyork 520, Prága 15.41.50, Budapest 90.67, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.10, Varsó 58.30, Bécs 73.07, London 2523.50, Páris 20.30.50, Milánó 27.25.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Február hó 21.)
Devizák: Páris 6.54, Berlin 39.80, London 814.50, Newyork 167.25, Milánó 8.75, Zürich 32.25, Bécs 23.50, Prága 4.95, Budapest 29.30, Varsó 18.90. — Valuták: Napoleon 642. márka 39.70, léva 1.18, török líra 0.81.50, angol font 810, francia frank 6.59, svájci frank 32, olasz líra 8.73, drachma 2.10, dinár 2.92, dollár 166.75, lengyel zloty 18.80, osztrák schilling 23.60, pengő 29.10, cseh korona 4.92.

Reorganizálják a román államvasutakat. Bucurestiből jelentik: Charles Rist, aki ma Berlinbe utazik, tegnap tanácskozást folytatott Alevra tábornok, közlekedésügyi miniszterrel és Teodorescu CFR vezérigazgatóval. A tárgyalások az államvasutak reorganizálásával állanak kapcsolatban.

— Nincs jelentősége a lej ingadozásának. Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala ma nyilatkozatot adott ki, amelyben rámutat a lej kisebb ingadozásának okaira. Az árfolyamhullámzásnak nem tart nagy jelentőséget, amely természetsszerű következménye a stabilizációnak.

— Vita a metilalkohol gyártása körül. Bucurestiből jelentik: A kamara egészségügyi bizottsága tegnap kezdte meg a metilalkohol gyártásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását. A javaslatot Dan Sever egészségügyi miniszter ismertette a bizottság előtt, amely ma és holnap újabb összeül s végleges formába önti a törvényjavaslatot.

Négy új autobuszt vesz a város

Négy ajánlat érkezett eddig az aradi városházára.

(Arad, február 21.) A mai interimár-bizottsági ülésen Tripa János gépüzemi aligazgató beszámolt arról, hogy a múlt hónap végén felszólította az ország Ford-képviselőit, tegyenek ajánlatot két autobusz szállítására. Ma négy ajánlat érkezett be, a bucaresti-i Meribar, a clujfi Perry, a temesvári Prohászka és az aradi Ablonczy és Busztin-cégtől. Az interimár-bizottság megbizta az aligazgatót, számítsa ki, melyik a legelőnyösebb ajánlat és az eredményt vigye a bizottság elé. Ezzel kapcsolatosan Lulai dr. azt a javaslatot tette, hogy ne két autobuszt, hanem négyet vásároljanak, amit a bizottság elfogadott.

Az autobuszok rendelésénél legyen előrelátó az interimár-bizottság és olyan autobuszokat vásároljon, amelyek élettartama hosszú. Az olcsó, gyenge alkotmányok rendszerint sokkal drágábbak, mert hamar pusztulnak el, mint a valamivel drágább, de erős és tartós konstrukciójú gépkocsik. Mikor autobuszokat vásárolunk, akkor a jövőnek dolgozunk és nem néhány hónap számára.

Felelős szerkesztő: PÉTHY JÓZSEF.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Stengl József, özv. Altstädter Mórné szül. Stengl Lujza és özv. Guttmann Samuné szül. Stengl Malvin a maguk, valamint gyermekeik s összes rokonaik nevében fájdalommal adják tudtul, hogy szeretett jóságos testvérük

STENGL ANDOR

műszaki főtanácsos, gépészmérnök,
volt aradi ipari főfelügyelő,

1929. évi február hó 21-én hajnalban, hosszú szenvedés után, munkás, puritán életének 66-ik évében elhunyt.

Drága hamvait február 22-én, pénteken délután 1/8 órakor kísérik a Strada Barjitu (Rákóczi-u.) 39. sz. a. gyászházból örök nyugovóra.

Koszorúk mellőzését kérik.

Arad, 1929. február 21.

995

Minden külön értesítés helyett.

A Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiác legelőnyösebb helyén

**bolthelyiség,
azonnalra kiadó.**

Cím az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Kerékpár zománcozást, nikkelezést és javítást SCHWARCZ ARPAD műszerész
jutányosan készít Arad, Strada Brancovici No. 1.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 8 Lei vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel Csak válaszleveggyel ellátott kérdőkördésre válaszolunk. Ajánlatok, kelgés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

DISZKRÉCIÓ jeligére levél van. 1003

HALLOD madarak csicsengését, tavasz lesz újra meg újra, mindenkinek öröm, boldogságot, csak nekünk gondot és bánatot. Megtalált Pind. 990

RUMANISCHE Lectionen von einer gebildeten, interessanten Dame, die von der Regat wäre, möchte 'ch nehmen. Briefe unter „Klatsch“ an die Expedition d. Aradi Közlöny.

Gyárak, üzemek, izólámpa szükségleteiket Varga és Rosenfeldnél Arad, Central szálló mellett szereshetik be legolcsóbban. 1097

HÁZASSÁG.

HARMINCHAT éves izr. nőten fiatalom ber (foglalkozása mérlegképes gyári könyvelő) beműsálna. Ajánlatok: „Diszkrét“ jeligére az Aradi Közlöny kiadó-jába kéretnek. 993

ALKALMAZÁS.

GYERMEKTELEN fiatal házaspár házmesteri állást keres. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 1007

JÓLFŐZŐ SZAKÁCSNÓ, ki románul is tud, uriházakhoz ajánlkozik. 1212

MOSÁST, vasalást, surolást vállalok házaknál, volf Forray-u. 11. Nagyné. 100

HÁZVEZETŐNŐNEK kerestetik 18-24 év körüli urinő esetleg urileány, ki a háztartás minden ágában teljes jártassággal bír. Megkivántatik, hogy az illető feltétlen uricsaládból való, művelt, feltétlen tisztamult és egészséges legyen. Fényképpel ellátott ajánlatok „Vidék“ jeligére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek. 992

MINDENES főzőné és szobaleány felvétetik. Str. Desseanu (Révay-u.) 4. 998

LAKÁS.

HAROM ESETLEG NÉGY SZOBÁBÓL álló első emeleti uccai helyiség a főtér közepén lelépés nélkül kiadó. Irodának, lakásnak, divatszalonnak egyaránt alkalmas. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 1000

KÉT vagy három szobás lakást keresek esetleg fűrdőszobával. Ajánlatot kér Engel Marcel, Inspectia 5 de intretinere C. F. R. Arad. 996

EGY szoba konyhás lakás kiadó. Cim Rudolf Mosse Arad. 10509

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

KI A D O.

Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 1857

EGY SZOBA konyhából álló udvari lakás a FÖTÉREN MÁJUS 1-RE kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 500

BUDA LEGSZEBB RÉSZÉN ÖT SZOBÁS cottage rendszerű urasági lakás külön központi fűtéssel és meleg vízzel, minden conforttal, azonkívül kétszobás hallos lakások minden conforttal április hó 1-ére kiadók. Tervek, feltételek Steiner József építész-mérnök irodája Arad, Str. Greceanu 5. Telefon 326. Budapest, Fadrusz-ucca 6. sz. 732

NÉGY-ÖT SZOBÁS lakást keresünk a belváros központjában. Cimeket az Aradi Közlöny kiadó-jába kéretnek. 1008

Vasut közelében egy kétszobás, összes mellékhelyiségekkel bíró lakás 994

március 1-én,

ugyanott egy teljesen modern 4 szobából álló lakás

május hó 1-én

kiadó. — Bővebbet új Neuman-ház, II. em. ajtó 38., 1-2 óra között.

Magazin Vulturul
 Markovics Lajos

Str. Metlanu volt Vándor-helyiség, a legolcsóbb bevásárlási forrás barlangja, kötöttárak és szabókellékekben. Tekintse meg kirakataimat.

Háromszobás

előszobás, magasföldszintes urilakás, valamint egy felszerelt pékség lakással s egy fűszerüzlet berendezés, trafik, ital-mérés és 2 szobás lakással olcsó bérért március 1-re kiadó.

Boross-ügynökségnél, Str. Consistorialul (volt Batthyány-ucca) 9. szám. 998

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ÜRES FESTÉKES HORDÓK eladó. — Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 1454

INTARZIÁS VITRIN, szekreter, antik könyvszekrények, Biedermayer szalónok, valódi kínai legyező, kínai íróasztal, antik szekrény, perzsaszőnyegek, antik órák, kis nyest boa, asztalok, székek, kredencék, szalónok, dísz tárgyak, festmények, lepke gyűjtemény, zongorák, falivitrin, bőrönd, ebédő, tükrök, szemóvárok, márvány oszlop, fali órák stb. eladó. Salgóné bizományi üzlet, Strada Horia 2. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPÁNT eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 1151

KOMPLETT mozifelszerelés eladó. Wagner Ferenc, Glogovatz 480 sz. 989

KERESEK Biedermayer álló tükröt, antik porcellánokat, poharakat, különböző butorokat, antik szalónokat, órákat, dísz tárgyakat, vitrineket, stb. Kiváncra házhoz is megyek Salgóné bizományi üzlet, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

Ingyen és bérmentve

kap mindenki egy elsőrendű

974

háromlángpás készüléket

a hozzátartozó legjobb csövek és tekercsekkel és garantált távoli fogókészülékkel, ha nálunk egy elsőrendű **hangverseny-hangszórót** szolid nagybani áron vásárol. Ezen reklámunkat csak rövid ideig tartjuk fenn, hogy kiválóan jó készülékeinket bevezethessük.

Kérje ingyen árjegyzékeinket és fényképmásolatainkat.

Verlag „Aufbau“ Berlin N. 4.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA“

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: J. 20-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

MURA lovak eladók Str. Brătianu 14. 971
 BÉCSI zongora olcsón eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 991

MACULATURA PAPIR 5 kilogramm csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ÜZLETEK.

ÜZLET, műhely, iroda, kiadók Str. Eminescu 8., átjáró házban, ugyszintén Atilla-tér és Calvin-uoák sarkán. Bővebbet Str. Eminescu 5.

Vászonvétel bizalom

dolga s ezért szerezzé be szükségletét

Rippner és Benkő

divatruházában, Fischer Eliz-palota, ahol eredeti gyári áron vásárolhat vásznat, sifont, asztalneműt. Gyári lerakat.

Hálósobák

körisfából topolya filunggal, 12.000 lejért eladók Mihaleozky Sándor asztalosnál volt Aranykéz-ucca 9. szám.

Primăria Municipaliului Arad.

Serviciul administrativ.

Nr. 9148-1928.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință publică, că la Serviciul pompierilor al Primăriei Municipaliului Arad, se află vacant un post de subcomandant cl. I, cu salar de bază de 750 lei plus accesoriile legale.

Doritorii de a ocupa acest post, pe lângă petițiune, care se va înainta în termen de 15 zile dela data publicării în Monitorul Municipaliului vor anexa următoarele documente:

1. Extrasul de naștere.
2. Certificatul medical obținut dela medicul circ., din care să rezulte, că este pe deplin sănătos.
3. Certificatul de ștudii.
4. Dovadă că a satisfăcut serviciului militar.
5. Dovadă, că are praxa recerută la pompieri.

Concurenții trebuie să fie cetățeni români și să posedă limba oficială a statului.

Postulantii, cari ocupă vre-o funcțiune publică, vor înainta cererea prin autoritatea la care funcționează, cu referințe din partea acelei autorități.

În lipsa de candidați, cari posedă studiile cerute de regulamentul Statutului funcționarilor publici, se vor numi și persoane cu calificăție mai inferioară, cu observare, că salarul de bază și indemnizația specială vor fi stabilite corespunzător.

Arad, la 9. Februarie 1929. 999

Presedintele

comisiei interimare: Secr. com.:
 ss. Dr. Luțai, ss. Steianuț.

Pentru conf. cu originalul:

Pociolanu.

Vizum—Rádióengedély—Dunaszövetségi igazolvány miatt bizalommal forduljon **Sándor Ferenc** Arad legrégebbi vizumirodájához.